Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

DARBININKAS

Vol. LXXII, Nr. 32
Rugpjūčio - August 28, 1987 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

JAV ir Egipto apie 200,000 karių vykdė bendrus karo pratimus, trukusius penkias dienas, prie Egipto sienos su Libija.

Prezidentas Reagan savo kalboj prisiėmė visą atsakomybę už jo pavaldinių atliktus veiksmus, pardavinėjant Iranui ginklus ir gautu pelnu remiant Nikaragvos partizanus. Jis pažadėjo taip pat ateity artimiau bendradarbiauti su kongresu ir pareiškė vilčių susitarti su Sov. S-ga dėl branduolinių ginklų panaikinimo Europoj.

Nikaragvos viceprezidentas Sergio Ramirez Mercado pareiškė, kad Nikaragva yra pasiruošusi atstatyti visas spaudos ir politines laisves, jei JAV nustos rėmusios partizanus.

Apie 50 amerikiečių ir belgų suruošė prie JAV konsulato rytų Jeruzalėje demonstraciją ir reikalavo, kad Izraelis užbaigtų vakarinio Jordano kranto ir Gazos ruožo okupaciją. Policija ašarinėm bombom demonstrantus išsklaidė ir du jų sužeidė.

Kinijos komunistų partija pašalino iš partijos liberalių pažiūrų dramaturgą ir dramaturgų sąjungos viceprezidentą Wu Zuguang, People's Daily redaktoriaus pavaduotoją Wang Quechni ir Socialinių mokslų instituto direktorių Su Shaozhi.

Sovietų Tass paskelbė, kad Afganistano partizanai JAV raketa nušovė transporto lėktuvą su 12 keleivių, kurių visi žuvo.

Salvadoro prezidentas Jose Napoleon Duarte pasiūlė ten veikiančių partizanų vadam pradėti su vyriausybe pasitarimus dėl taikos rugsėjo 15. Partizanų vadai sutiko tartis.

Vakarų Vokietijos kancleris Helmut Kohl, atostogaudamas Austrijoj, privačiai susitiko su Austrijos prezidentu Kurt Waldheim, o Austrijos užs. reikalų ministerija įteikė savo diplomatam užsieny baltąją knygą "Kurt Waldheim karo metai: dokumentacija".

Amerikos žydų komitetas paskelbė, kad Rytų Vokietija leido amerikiečiui rabinui Isaac Neumann gyventi rytų Berlyne ir rūpintis Rytų Vokietijos žydų religiniais reikalais. Jam bus mokamas atlyginimas, duodamas butas ir automobilis. R. Vokietijoj gyvena tik apie 600 žydų.

Pietų Korėją vargina dideli darbininkų streikai. Streikuojantieji darbininkai kai kur užėmė fabrikus.

Sri Lankos ir Indijos pasiektas susitarimas dėl Sri Lankoj veikiančių Tamil genties partizanų nuginklavimo susidūrė su kliūtimis, nes ne visi partizanų vadai susitarimui pritar ia.

Sov. S-ga leido rugsėjo 2 surengti jau mirusio, bet Vitebske gimusio modernaus dailininko Marc Chagall parodą. Chagall iš pradžių pritarė komunizmui, bet 1922 m. emigravo į Paryžių.

Omano įlankoj, kur iki šiol buvo telkiami tanklaiviai prieš jų kelionę į Persijos įlanką, nuo minos sprogo tanklaivius aptarnaująs laivas ir nuskendo. Vienas jūrininkas žuvo ir 5 dingo.

JAV dipomatai Centrinės Amerikos valstybėm buvo sukviesti pasitarimų dėl Centrinės Amerikos valstybių galvų sutarto plano taikai Centrinėj Amerikoj pasiekti.

GRĮŽTA MURAVJOVO - STALINO LAIKAI

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 71

Po kunigų — Alfonso Svarinsko, Sigito Tamkevičiaus, Jono-Kastyčio Mastulionio areštų dalis kunigų, sovietinės valdžios kolaborantai ir bailesnieji, ėmėsi platinti mintį, jog konfliktinių situacijų su bedieviška valdžia atvejais reikia daryti nuolaidas, pasigirdo balsų, išdrįsusių nuteistų kunigų pasiaukojančią veiklą laikyti neprotingais išsišokimais, o juos pačius kaltinti vienybės ardymu ir pan.

Kitaip manančius ir kitaip besielgiančius vadino trumparegiais, kenkiančiais Bažnyčios vienybei.

Pakitusią dvasinę atmosferą kunigų tarpe greitai pastebėjo valdiški bedieviai. Viename ankstesnių pokalbių su kunigais RRT įgaliotinis Petras Anilionis pabrėžė, kad po kun. A. Svarinsko ir kun. S. Tamkevičiaus areštų atmosfera kunigų tarpe pagerėjo, ir akcentavo, jog tai neabejotinai teigiamai atsilieps visai Katalikų Bažnyčiai.

Kad baimė ir nuolaidžiavimas valdiškiems bedieviams, dangstomas apgaulingu žodžiu "diplomatija", pagreitino Muravjovo-Stalino laikų grįžimą liudija 1986 birželio 27. Vilniuje vykęs RRT įgaliotinio P. Anilionio susirinkimas su Lietuvos vyskupais ir vyskupijų valdytojais.

Plauna vyskupų smegenis

1986 birželio 27 RRT įgaliotinis P. Anilionis į Vilniaus Kuriją sukvietė visus Lietuvos vyskupus ir vyskupijų valdytojus tradiciniam vasaros laikotarpio "smegenų plovimui".

Jei susitikimų metu su vyskupijų dekanais įgaliotinis stengėsi būti taktiškas, bandė įtikinti juos tikėjimo laisve, tai kalbėdamas su vyskupais ir valdytojais buvo piktas ir griežtas. Savo kalbą įgaliotinis pradėjo piktu priekaištu: "Tarp šio susitikimo dalyvių yra "Kronikos" korespondentų, kurių dėka apie praėjusį mūsų susitikimą tuoj buvo pranešta Vatikanui." Toliau sekė įvairūs priekaištai ir grasinimai, kam vyskupai netvarko kunigų ir klierikų. Seminarijoje esą bloga padėtis...

Nors po pirmykščio incidento, kai du klierikai buvo milicijos sulaikyti bandant įnešti į seminariją J. Girniaus knygą "Žmogus be Dievo", vicerektorius Vytautas Vaičiūnas užkirto, kad tokio pobūdžio nelegali literatūra Seminarijoje bus netoleruojama, tačiau yra žinoma, jog mašinėle perrašytos knygos ir šiandien Seminarijoje tebekursuoja. Ką sugausime — bausime be pasigailėjimo! — kalbėjo P. Anilionis.

Negalima lankytis kitoj parapijoj

Cituodamas Bažnyčios kanonus, įgaliotinis teigė, kad bažnytinė teisė draudžia kunigams kaimyninėj parapijoj laikyti mišias, sakyti pamokslus, kad tam vyskupo ar klebono leidimo nepakanka, reikia dar ir bedievių sutikimo — gauti leidimą iš rajono vykdomojo komiteto.

Laikas pagaliau baigti su kunigų ekstremistų gastrolėmis po atlaidus, — karščiavosi P. Anilionis. Visi rajono leidimo neturintys gastrolieriai ir juos priimantys kunigai bus baudžiami piniginėmis baudomis, o jei nepadės grįšime prie ankstesnės veiksmingos praktikos — bus atimami registracijos pažymėjimai, o jei nepadės, patys kunigai įdarbinti dirbti fizinį darbą. Susilauks atitinkamų nuobaudų ir kunigai kurie finansams nurodys sumažintus religinių patarnavimų duomenis. Ypatingai P. Anilioniui nepatiko masinis kunigų suvažiavimas į Žemaičių kalvarijos atlaidus ir Šiluvą, kur kiekvieno mėnesio 13 d. laikomos atsiteisimo pamaldos.

Puola Ž. Kalvariją

Kam reikia kunigams eiti su procesija Kalnus, tegul eina viena liaudis. Jei ir toliau kartosis tokie kunigų ekstremistų suvažiavimai, teks realizuoti įstatymą, kad viena religinė bendruomenė gali turėti tik vienus maldos namus — būsime priversti uždaryti Žemaičių Kalvarijos koplytėles ir Šiluvos koplyčią.

Pirmasis jūsų geros valios išbandymas — Žemaičių Kalvarijos atlaidai, jie turi praeiti kuo paprasčiau ir tyliau, be jokių procesijų ir ekstremistų sueigų, — pakeltu tonu dėstė savo reikalavimus P. Anilionis.

Atsiranda naujl ekstremistai

Nors didieji ramybės drumstėjai — kun. A., Svarinskas ir kun. S. Tamkevičius — "nuraminti", tačiau atsiranda naujų, ir taip ramybė vėl drumsčiama įvairiais raštais, kuriais mokoma tarybinė vyriausybė, ekstremistai išdrįsta mokyti net jus, vyskupus, — kalbėjo įgaliotinis — bet blogiausia, kad ekstremistų pavyzdžiu pasekė ir vyskupo Juozo Preikšo vadovaujama Lietuvos Krikšto Jubiliejaus komisija savo raštu tarybinei vyriausybei, kuriame prašoma neįmanomų dalykų: grąžinti Vil-

(nukelta į 2 psl.)

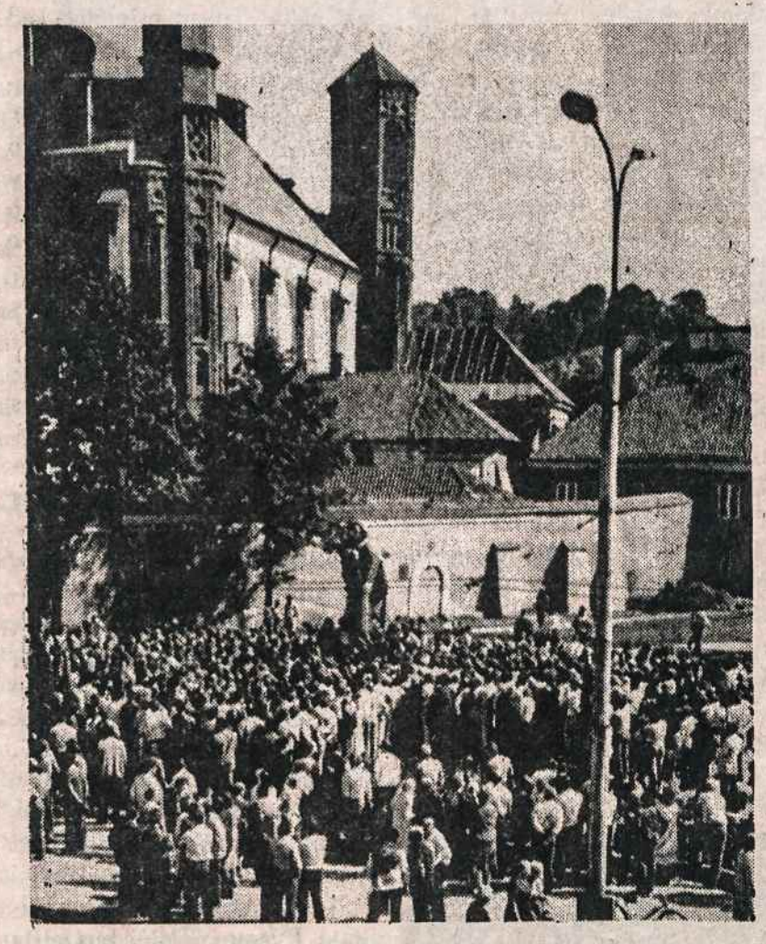

Demonstrantai susirinkę Vilniaus aikštėje rugpjūčio 23. Nuot. New York Times Bill Keller

Juodojo kaspino dienos demonstracijos New Yorke Rockefellerio Centre rugpjūčio 23. Kalba latvių atstovas. Kairėje lenkų vėliava, dešinėje specialus plakatas, kuris priminė Molotovo - Ribbentropo pasirašytą paktą. Tuo pačiu metu demonstracijos vyko ir Vilniuje, Rygoje ir Taline. Apie jas rašė New York Times. To rašinio santrauką išspausdinta Darbininke. Nuotr. V. Maželio

NIJOLĖ SADŪNAITĖ VĖL RAŠO...

Penkti metai gerasis Dievas slepia mane nuo KGB objektyvo

18

Slapta persikelame į Anykščius

Mes Telšiuose išgyvenome iki 1945 m. pabaigos o kai KGB ėmė tėčio ieškoti, tuoj pat iš Telšių slaptai išvažiavome į Anykščius. Čia, Eimininkų bandymų stotyje direktorium dirbo geras tėčio pažįstamas Antanas Šlamas. Jis priėmė tėtį dirbti vyr. moksliniu bendradarbiu. Apsigyvenome Anykščiuose pas mamos tetą, o vėliau gavome butą priemiestyje — Jonydžinose. Aplink pušynas, netoli upė Šventoji.

Tėtis į darbą važinėjo dviračių, o žiemą su arkliu. Darbovietė buvo už 5 km. Matėme daug vargo ir net badavimo. Tėtis per mėnesį uždirbdavo tiek, kad už visą algą galėjo nusipirkti tik 3 kg. sviesto. Trūko duonos... Po kiek laiko geri žmonės išlaikymui davė tėčiui karvę. Darže užaugindavo bulvių, daržovių. Atsigavome. Bet, kai tik ankstų rytą išgirsdavome gaudžiant mašinų motorus, bėgdavome visi į javų lauką slapstytis, kad neišvežtų į Sibirą.

Taip gyveno dauguma lietuvių, lyg ant vulkano viršukalnės... Kaiminystėje, už tvoros, buvo stribų būstinė. Jų žiaurumui trūksta žodžių aprašyti. Čia jie kankino partizanus, o jų baisiai sužalotus lavonus išmesdavo į kiemą, šalia šulinio, iš kurio sėmėme vandenį. Vėliau tie lavonai savaitėmis gulėdavo Anykščių miesto aikštėje... Laidoti neleisdavo. Žudydavo žmones be gailesčio. Dažnai užtekdavo kaimiečiams nueiti pas savo kaimynus, kad juos staribai palaikytų už partizanus ir nušautų...

Žodis "stribas" virto keiksmažodžiu, taip žmonės jais ir jų darbais baisėjosi. Partizanus visi geros valios lietuviai mylėjo, užjautė ir kiek galėdavo padėjo. Ateidavo partizanai ir į Elmininkų bandymų stotį. Visada kultūringi, malonūs, linksmi, išeidami palikdavo direktoriui pakvitavimą, kiek jie paėmė valdiškų javų ir t.t., kad turėtų ką pateikti stribams... Įsiutę stribai savaitėmis saugodavo Elmininkų bandymų stotį, o kai stribai, netekę kantrybės, pasitraukdavo, partizanai vėl ateidavo, ir vėl palikdavo sąrašą ką iš valdiškų aruodų paėmė.

(Bus daugiau)

DEMONSTRACIJOS VILNIUJE

The New York Times rugpjūčio 24 pirmame puslapyje, straipsniu "Lithuanians Rally for Stalin Victims", kuris tęsiamas ir 9 psl., rašo, kad Vilniuje rugpjūčio 23 daugiau nei 500 lietuvių buvo susirinkę senamiestyje prie poeto Adomo Mickevičiaus paminklo, netoli Šv. Onos bažnyčios, demonstracijoms. Demonstrantai klausėsi kalbų, smerkiančių Stalino - Hitlerio slaptą suokalbį, padarytą prieš 48-rius metus ir giedojo giesmes ir tautos himną.

Tokios protesto demonstracijos buvo leistos Lietuvoje pirmu kart, kur pasisakyta prieš sovietinį režimą, nors oficialioji spauda smerkė tokį susibūrimą. Miliciją ir slapti KGBistai budriai sekė demonstruojančius, juos fotografuodami ir filmuodami, bet jų nesklaidė ir nebuvo suėmimų.

Panašios demonstracijos vyko Latvijoje ir Estijoje, kuriose dalyvavo tūkstančiai, kaip buvo pranešta telefoniniuose pokalbiuose.

Toliau straipsnyje rašoma apie patį sferomis pasidalinimo paktą ir sovietų Baltijos valstybių užgrobimą II-jo pasaulinio karo pasėkoje. Tos aneksijos JAV ir dabar nepripažįsta ir yra Baltijos valstybėm atstovaujančios diplomatinės misijos.

Nedidelis demonstrantų skaičius Vilniuje pateisinamas žmonių baime ir specialiai tą dieną ruoštomis įvairiomis pramoginėmis šventėmis norint atitraukti gyventojų dėmesį nuo demonstracijų.

Bet pats faktas, kad tokios demonstracijos vyko, kaip pažymima, "yra pirmasis laisvės ženklas bei noras būti nepriklausomais ir nebijoti arešto atėjus demonstruoti".

Kalbose buvo reikalaujama atspausdinti to slapto pakto pilną tekstą, kuris Lietuvoje nėra žinomas, memorialiniu būdu atžymėti Stalino deportacijų Sibiran aukas ir turėti didesnes religines laisves.

Demonstracijų organizatoriais buvo žmogaus teisių ir religinės laisvės gynėjai, kurie yra atlikę kalėjimų ar psichiatrinių ligoninių bausmes, o Nijolė Sadūnaitė viešai reikalavo nepriklausomybės Lietuvai, Latvijai ir Estijai.

Kai kurie demonstrantai turėjo prisisegę juodus kaspinus savo artimųjų atminimui žuvusių ar deportuotų Sibiran.

Oficialioji Maskvos spauda, Izvestijos ir Tasso puslapiuose, smerkė tokius anti-sovietinius neramumus, kaip Alma Atoje, Turkmenijos respublikoj, prieš kelis menesius įvykusias demonstracijas Rygoje ar Krymo totorių protestą Raudonojoj aikštėj.

Atseit, tokius nenormalius socialistinėje bendruomenėje provokacinius reiškinius kursto svetimų-vakarietiškų valstybių agentai ir radijas. Tai yra aiškus kišimasis į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus ir vedamas paralelizmas, kad panašūs reiškiniai vyko Vengrijoj ir Čekoslovakijoj ir buvo reikalinga Raudonosios Armijos pagalba tuos kraštus gelbėti. Panašiai buvo apgintos Ribbentrop-Molotov paktu Baltijos valstybės nuo nacių užgrobimo ir kaip dabar tos valstybės yra ekonomiškai atsigavusios.

Apie demonstracijs buvo daromi pranešimai televizijoj, kaip apie ekstremistų suruoštus nepasitenkinimo subuvimus Vilniuje, kuriame galėjo būti 250 iki 300 asmenų įskaitant ir praeivius.

Rygoje per 5000 dalyvavo protesto eisenoje prie karo metu žuvusiems paminklo. Būta areštų.

Taline demonstrantų priskaitoma iki 2000, kurie buvo susirinkę miesto parke.

DEMONSTRACIJOS PABALTYJE

Demonstracijos rugpjūčio 23 Pabaltyje, pagal vėliausias žinias, buvo daug gausesnės, negu buvo skelbta pirmuose pranešimuose. Rygoje demonstravo 500 su viršum asmenų, Talline per 2000, o Vilniuje 5000 su viršum.

Kaip Sovietinė spauda kaltina, taip ir platys disidentai patvirtina, kad prie šių demonstracijų sėkmingumo daug prisidėjo užsienio radijų — kaip Voice of America, Vatikano radijo, Radio Free Europe ir Radio Liberty talka. Pranešimai per užsienio radijo stotis, o taip pat demonstracijų pasmerkimas vietinėje spaudoje kaip tik ir išplatino informacijas apie įvyksiančias demonstracijas.

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— **Klaipėdos** liaudies operos teatras veikia jau virš 30 metų ir yra pastatęs eilę operų, operečių ir vodevilinio žanro spektaklių. Bet jų pagrindinis tikslas yra operų pastatymai ir operinio žanro puoselėjimas. Šio liaudies operos teatro meno vadovu ir vyriausiuoju dirigentu yra Lietuvos nusipelnęs artistas K. Kšanas. Kolektyvą sudaro saviveiklinės pajėgos: inžinieriai, medikai, pedagogai, darbininkai ir atlikėjų gretas dabar nuolatos pastiprina aukštųjų muzikos mokyklų absolventai. Tokiu būdu, laikui bėgant, Klaipėdos liaudies opera gali virsti trečiuoju Lietuvoje valstybiniu muzikiniu teatru. 1986/87 metų sezono metu buvo pastatyta G. Rossini muzikinė komedija "Vedybų vekselis", kurią režisavo G. Aviežienienė, dekoracijos O. Ronkaitienės. J. Offenbach operą "Hofmano pasakos" režisavo E. Savukynaitė, o dekoracijos — D. Vanagienės ir L. Černeckaitės,. Paskutiniųjų metų operos darbai ir pastangos bei pažanga rodo kad vyksta pereinamasis etapas pakeliui į brandų profesionalumą.

— **Vilniaus** Dailės parodų rūmuose vyko trečioji Pabaltijo knygos meno trienalė "Vilnius — 87". Dalyvavo Estijos, Latvijos, Lietuvos, Maskvos, Leningrado, Baltarusijos, Uzbekijos ir Armenijos knygų iliustracijų meistrai. Trienelėje dalyvauja apie 70 autorių su dviem tūkstančiais kūrinių. Didysis apdovanojimas teko dailininkui A. Žviliui už knygų — A. Barnausko "Anykščių šilelis", A. Žukausko "Senmotė" ir E. Miežalaičio "Postskriptumai" iliustracijas. Apdovanoti estų dailininkė M. Juksinė, už B. Alvero knygos "Koralai Emaigėje", dail. A. Každailis už S. Daukanto kūrinių iliustracijas, už Š. Bodlerio knygos "Blogio gėlės" iliustracvijas gavo latvių dail. J. Petraškevičius ir latvis dail. D. Lapsas už knygos "Latgvijos etnografinis muziejus po atviru dangum".

— **Sovietų Sąjungos "Melodijos" plokštelių firma** ir "Komsomolskaja Pravda" laikraštis surengė populiarios muzikos atlikėjų konkursą "Auksinis kamertonas — 87". Konkursas truko metus. Kiekvienas dalyvis Maskvoje esančiai vertinimo komisijai pasiuntė tris savo atliekamų kūrinių įrašus. Autoretinga komisija, į kurią buvo pakviesti žymūs kompozitoriai, perklausė dviejų tūkstgančių konkurso dalyvių atsiųstus įrašus ir į finalą atrinko 23 atlykėjus iš įvairių respublikų. Jų tarpe buvo ir šiaulietis estrados solistas M. Lindas. Baigminis konkurso koncertas įvyko Maskvos olimpiniame sporto komplekse. Septyni dainininkai laimėjo konkurso laureatų vardus ir jų tarpe šiaulietis M. Lindas, kuris pakviestas dviejų savaičių koncertinėn kelionėn po Vakarų Sibirą.

S. L. K.

Savaitės įvykiai

Saudi Arabijos amerikiečių tvarkomoj Aramco aliejaus įmonėj įvyko didelis sprogimas.

Naujosios Zelandijos parlamento rinkimus laimėjo dabartinio min. pirmininko David Lange vadovaujama Darbo partija. JAV neteko vilties, kad ANZUZ karinė sutartis galėtų būti atnaujinta.

Libija prie šiaurinės Čado sienos yra sutelkusi apie 15,000 kariuomenės, ir Čado prezidentas mano, kad tai reiškia ilgą karą.

Sov. S-ga, kovodama su ten išplitusiu alkoholizmu, įsileido tris Alkoholic Anonymous narius, kad jie ten išbandytų savo kovos su alkoholizmu metodus.

JAV minų gaudytojas Guadalcanal su 8 minas gaudančiais malūnsparniais pasiekė Persijos įlanką. Pakeliui į ją yra 4 Britanijos ir du Prancūzijos minogaudžiai.

Libijos armija, bėgdama iš Čado, paliko milžiniškus kiekius ginklų ir karinių reikmenų, kurių vertė siekia mažiausiai bil. dol. Jų tarpe yra 132 tankai, 178 šarvuoti autovežimiai, 148 artilerijos pabūklai, 40 raketų svaidytojų, 228 sunkvežimiai, 400 džipų. Be to, daug lauko virtuvių, radijo ir radaro stočių, vandens ir aliejaus tankvežimių, malūnsparnių, vilkikų, priešlėktuvinių raketų, greitosios pagelbos autovežimių ir kt.

Nikaragvos policija šunim, ašarinėm bombom ir lazdom išsklaidė dvi opozicijos surengtas demonstracijas už taiką.

Prezidentas Reagan, siekdamas sustiprinti Saudi Arabijos karinį pajėgumą ginti aliejaus tiekimą Persijos įlanka, numato prašyti kongreso sutikimo parduoti Saudi Arabijai ginklų už bil. dol.

OKUPACINĖ SPAUDA PRIEŠ DEMONSTRACIJAS

Pabaltijo patrijotų paskelbti planai Vilniuje, Rygoje ir Taline rugpjūčio 23 viešai paminėti Hitlerio-Stalino sandėrio aukas iššaukė piktą sovietų reakciją.

Iš Lietuvos pranešta, kad *Tiesa* rugpjūčio 19 išspausdino ilgą straipsnį pavadintą "Kaip ir Kam Spendžiami Spąstai — apie mėginimą suorganizuoti Vilniuje eilinę provokaciją". Straipsnyje kaltė už ruošiamą paminėjimą verčiama CIA ir užsienio radijams. Taip pat puolamas A. Klimaitis vadinamas "išlaisvinimo organizacijoms" tarnaujančiu "pabaltiečių" atstovu. Straipsnį persispausdino *Vakarinės Naujienos* ir *Komjaunimo tiesa* (rugpj. 20 d.).

Tiesa ir sovietinė TASSo žinių agentūra taip pat tvirtiną, kad neseniai iš nutrėmimo paleistas sąžinės kalinys Antanas Terleckas paneigęs, jog jis esąs vienas iš demonstracijos organizatorių. Tačiau patikimi šaltiniai iš Lietuvos informuoja, jog Terleckas atmetąs šiuos sovietų spaudos tvirtinimus.

Tie patys šaltiniai praneša, kad rugpjūčio 23 artėjant, Vilniuje jaučiamas "didelis sujudimas." demonstracija esanti "vienintelė tema". Prie spaudos kioskų ilgos eilės žmonių laukiančios paskaityti spaudos puolimų.

Europos latvių žiniomis, oficialioji latvių spauda pranešusi, jog, norint ruošti demonstracijas, reikia prašyti leidimo bent 10 dienų. Šaltiniai iš Lietuvos teigia, kad toksai prašymas buvęs įteiktas anksčiau kaip prieš 10 dienų. (Elta)

Rudolf Hess, savo laiku buvęs artimiausiu Hitlerio patikėtiniu o dabar paskutiniu Nuernbergo karinio tribunolo nuteistu kaliniu, nusižudė Spandau kalėjime, turėdamas 93 metus.

Birželio 17 vakariniam Beirute pagrobtas amerikietis žurnalistas Charles Glass pabėgo iš nelaisvės ir yra amerikiečių rankose.

Irano vyriausybė pakvietė ten atvykti J. T. gen. sekretorių Javier Perez de Cuellar ir tartis dėl Irano-Irako karo užbaigimo.

Sov. S-ga, siekdama sumažinti nelegalaus alkoholio gaminimą, sunormavo cukraus pardavimą gyventojam ir dėlto prie krautuvių susidarė pusę mylios ilgumo eilės.

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

niaus Katedrą, Šv. Kazimiero bažnyčią, Klaipėdos Taikos Karalienės bažnyčią ir t.t.

Šie reikalavimai nebus patenkinti, o jei Jubiliejaus komisija ir toliau eis ekstremistų pramintais takais, uždrausime minėti Lietuvos Krikšto jubiliejų, o pačią komisiją paleisime, — gąsdino vyskupus P. Anilionis; ragino įsidėmėti, kad vienašališkų nuolaidų iš valdlžios pusės nebus. Mes leidžiame jums Vilniuje, Kaune ir kai kuriuose kituose miestuose remontuoti bažnyčias, leidome valdiškose parduotuvėse pirkti statybinių medžiagų.

P. Anilionis "užmiršo", kad pagal tarybinius įstatymus bažnyčios pastatai — valstybės nuosavybė, taigi, leidimas juos remontuoti net formaliai žiūrint, ne tokia jau didelė nuo laida Bažnyčiai.

JAV SENATORIAI DĖL DEMONSTRACIJOS PABALTYJE

Šios rugpjūčio 23 d. įvykusios demonstracijos Pabaltijo kraštuose ir daugelyje miestų laisvame pasaulyje susilaukė plataus atgarsio JAV senate. Senatas pasiuntė Gorbačiovui laišką, kad šis netrukdytų demonstracijų.

Senatoriaus Riegle pradėtas laiškas buvo pasirašytas dvidešimties JAV senatorių: Donald Riegle, Jr. (D-MI), Paul Simon (D-IL), Alfonse M. D'Amato (R-NY), Alan J. Dixon (D-IL), Carl Levin (D-MI), John Heinz (R-PA), David Pryor (D-AR), Patrick J. Leahy (D-VT), Dennis DeConcini (D-AZ), William Proxmire (D-WI), Chic Hecht (R-NY), Dave Durneberger (R-MN), Bill Bradley (D-NJ), Christopher Dodd (D-CT), Brock Adams (D-WA), Paul S. Trible, Jr. (R-VA), Pete Wilson (R-CA), David K. Karnes (R-NE), ir Timothy E. Wirth (D-CO).

Laiške Gorbočiovui rašoma, kad 1939 rugpjūčio 23 buvo pasirašytas Molotovo - Ribbentropo paktas. Toliau primena, kad buvo pasirašyti trys slapti protokolai, pagal kuriuos Sovietų Sąjungos įtakai atiteko Pabaltijo kraštai. Slapti protokolai nebuvo nei paskelbti, nei oficialiai Sovietų Sąjungos pripažinti. Taip Pabaltijo kraštai sovietų buvo okupuoti.

Toliau senatoriai rašo: "Mes su dideliu dėmesiu stebime regimą jūsų norą išsamiau ir sąžiningiau peržiūrėti Sovietų Sąjungos praeitį, ypač Jūsų šalies santykius su Lenkija. Tikimės, kad tokiu pačiu požiūriu bus peržiūrima ir Pabaltijos respublikų istorija."

Prisimena, kad grupelės žmonių rengia demonstracijas Vilniuje, Rygoje ir Taline, kad būtų pagerbtos to susitarimo Stalino ir Hitlerio — nekaltos aukos. Gorbačiovui senatoriai rašo:... "Tikimės, kad jūs suprasite pabaltiečių troškimą viešai atžymėti šias metines ir nušviesti šį svarbų savo istorijos puslapį."

"Jeigu rugpjūčio 23 dieną Vilniuje, Rygoje ir Taline bus leista rengti taikius paminėjimus, tai dar kartą bus parodyta, kad jūsų vyriausybė nori puoselėti žodžio ir susirinkimų laisvę, kurią garantuoja Sovietų Sąjungos konstitucija."

Mes viliamės, kad jūsų vyriausybė dar kartą parodys savo įsipareigojimą šias laisves gerbti, užtikrindama, jog niekaip nenukentės šių taikių renginių nei dalyviai, nei organizaciniai, įskaitant Antaną Terlecką, Vytautą Gobušį, Petrą Cidziką, Nijolę Sadūnaitę, Titą Madisoną bei žmogaus teisių grupės "Helsinki — 86" narius.

Baigia žodžiais, kad būtų leista Molotovo-Ribbentropo paktą aptarti viešai ir visais požiūriais.

Šio laiško nuorašai buvo įteikti komunistų partijos pirmiesiems sekretoriams: Lietuvoje— Petrui Griškevičiui, Latvijoje — Borisui Pugo, Estijoje Karlui Vaino.

Maria Maggiore bazilikoje Romoje birželio 29 vysk. Paulius Baltakis ir kardinolas Bernardin, Chicagos arkivyskupas, įteikia Marijai Rudienei Šv. Tėvo medalį — Pro Ecclesia et Pontifice ir inž. Antanui Rudžiui Šv. Grigaliaus Didžiojo riterio — vado ordiną už nuopelnus Bažnyčiai ir gausius labdaros darbus.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito pataipose: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJ, 341 Highland Blvd., galima įsigyti lietuviškų ir angliškų knygų apie Lietuvą, plokštelių, sveikinimo kortelių, gintaro, baltinukų, medaus, įvairių suvenyrų.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT. — "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtad. nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Sekmad. 1:05 - 3 val. popiet iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11384. Tel. 718 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

LITHUANIAN COOKERY
In English, 316 pages.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas - Postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207 — Editorial Office 718 827-1352 — Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year $20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Lietuviškojo švietimo rūpesčiai

Pastebėjome spaudoje skelbiant, kad Lietuvių Fondas skiria nemažas sumas lietuviškam švietimui. Remiamas vadovėlių leidimas, knygų jaunimui rašymas, mokinių skyriai spaudoje, remiamos ir pačios mokyklos.

Atrodo, kad su tokia parama lietuviškos mokyklos galėtų gerai gyvuoti ir neturėti jokių rūpesčių. Parama didėja, bet didėja ir įvairūs rūpesčiai.

Jau eilė metų, kaip mažėja mokinių skaičius. Jaunieji tėvai nusikėlė toli nuo lietuviškų mokyklų ir nebenori vargti — vaikų leisti į lituanistines mokyklas. Jaunose šeimose sumažėjęs ir prieauglio skaičius. Apie šiuos rūpesčius spaudoje nebuvo daug rašoma.

Sumažėjo ir mokytojų skaičius. Tokiame New Yorke, Maironio šeštadieninėje mokykloje, desperatiškai trūksta mokytojų. Trūksta ir mokyklos vedėjos ar vedėjo.

Anksčiau didelę dalį mokytojų sudarydavo tėvai, kurie patys leisdavo savo vaikus į tą pačią mokyklą. Vaikai baigė tas mokyklas, ir tėvai nejaučia pareigos ten važiuoiti ir mokytojauti. Mokslo metų pradžia čia pat, o dar mokytojai nesurasti. Tokį mokytojų komplektavimą reikia padaryti mažiausiai pavasarį, kad paskui reikalai visai neužgriūtų.

Galėtų patalkinti ir Liet. Bendruomenės valdybos, kurios daug ką pažįsta. Dabar Lietuvių Bendruomenės globa yra gana kukli. Ateina į mokslo metų užbaigimo iškilmes, į kalėdinius, renginius, Jie ir nemato, ko mokyklai reikia.

Dabar mokytojų reikia ieškoti iš tų tarpo, kurie neseniai baigė lituanistines mokyklas. Tokių kvalifikuotų lituanistų nebereikia, nes dabartinės mokyklos mokinys jau yra visai pasikeitęs. Jo lietuvių kalba sumenkus, menkas ir žodynas, sunkiai paskaito lietuvišką tekstą. Tokie jauni mokytojai, tikrai prisitaikytų prie dabarties mokinių mentaliteto ir sugebėtų su jais dirbti.

Mūsų mokinių mentalitetas labai greitai keičiasi, o vadovėliai nuo seno nekeičiami. Vadovėliai mokiniams pasidarė per sunkūs, neįdomūs.

Amerikiečiai dažnai keičia vadovėlius. Jie tai gali, nes daug mokinių, gali išleisti dideliu tiražu. Mūsų tiražai maži, negalime pasinaudoti spalvotom iliustracijom. turime išsiversti juoda balta spalva.

Pertvarkant vadovėlius, reikia įdėti žodynėlį, nenaudoti sunkios kalbos, padaryti patrauklų jaunai akiai.

Šalia vadovėlių reikia naudoti modernias priemones: skaidres, garsajuostes ir vaizda juostes — video. Ypač dabar įsigali video. Ją galima panaudoti labai vykusiai ir klasėje. Galima panaudoti prie visų dėstomų dalykų. Galima per vaizdajuostę dėstyti ir literatūrą, gramatiką.

Vaizdajuostę galima panaudoti ir namie. Toli gyvenančios šeimos gali įsikurti savo lietuvišką mokyklą, kur vaizdajuosčių pagalba galima praeiti visą kursą.

Vienokiu ar kitokiu atveju reikia vaizdajuosčių. bet ar jas gamina lietuviškas švietimas. Teko girdėti, kad šiek tiek gamina. Čia reikėtų Švietimo Tarybos susirūpinti, daryti planą ir surasti žmones, kad padarytų tokią video juostą. Gamyba nėra sunki, tik reikia čia mėgėjo. Pagaminti pirmąją kopiją išlaidos yra labai mažos. Daug pigiau nei skaidrių kolekcija. Čia vaizdajuostėje gali įkalbėti puikų tekstą ir gali mokiniams parodyti kuo patraukliausiai, kuo geriausiai.

Apie lietuvišką mokyklą per mažai rašoma mūsų spaudoje, per maža kalbama apie jos problemas, apie įvairių organizacijų ryšius su mokykla, mokytojais, jaunimu. Todėl ir kyla vis nauji ir nauji švietimo rūpesčiai.

PER SAUGUMO EILES KELIAUJAME PAS POPIEŽIŲ

Lietuvos krikšto sukakties minėjimas Romoje

4 —

PAULIUS JURKUS

Keliaujame į Vatikaną

Vos pradėjus jubiliejų organizuoti, rengėjai skelbė, kad popiežius lietuvius priims specialioje audiencijoje. Šalia iškilmingų pamaldų Šv. Petro bazilikoje tai buvo pats svarbiausias momentas. Visi piligrimai ir turistai, kurie tik keliavo į Romą, tiksliai žinojo, kad ta audiencija bus birželio 27, šeštadienį, bet valandos niekas nenurodė.

Taigi tą šeštadienį lietuvių ekskursijos kilo anksti iš visų viešbučių ir ėmė puoštis. Buvo pageidaujama, kad moterys dėvėtų tautinius drabužius. Daug kas ir buvo atsivežę. Drabužius iš vakaro parengė audiencijai — juos išlygino, sutvarkė juostas, karolius. Visi vyrai apsivilko išeiginiais drabužiais, su kaklaraiščiais. Prisimenant Romos karštas dienas, tai nebuvo lengva. Ypač buvo gaila moterų, kurios vilkėjo sunkius, ilgus vilnonius tautinius drabužius. Tikrai jos puošė visas audiencijos scenas, bet už tai turėjo pavargti.

Fotografai pasiėmė kameras, video filmavimo aparatus. Iš viešbučio visi leidosi į pirmąjį aukštą, kur ateina visos informacijos. Ten jau gautos žinios apie audienciją.,

Audiencijos metu Vatikane dr. Jokūbas ir Loreta Stukai popiežiui Jonui Pauliui II įteikė palaimintojo arkivysk. J. Matulaičio paveikslą, kurį nutapė seselė Mercedes Chicagoje.

Siauromis Romos gatvelėmis

Daug kam yra tekę keliauti Europos miestų gatvelėmis. Jos paprastai yra siauros, bet ne tokios siauros, kaip Romoje. To dar negana. Siauros gatvelės, o jomis tik skuba vietiniai automobiliai, turistai, sunkvežimiai, autobusai. Visi italų gaminti ir Italijai pritaikyti autobusai yra siauri. Kai įeinį į autobusą, tai takas viduryje yra toks siauras, kad turi eiti skersai. Storesniam žmogui pasidaro problema. Šalia tako abiejose pusėse sėdi po du žmones. Ir ten vietos nedaug, viskas suspausta. Kai tokiu itališku autobusu teko keliauti per Vokietiją, Šveicariją, Šiaurės Italiją, ėmei ir pagalvojai, kodėl taip taupo erdvę. Tik Romoje supranti, kodėl tie autobusai tokie siauri. Jie pritaikyti važinėti senų miestų siaurom gatvelėm.

Ir mūsų autobusas kad ėmė suktis, kad ėmė dundėti tom siaurom gatvelėm. Pro autobuso langus matai mūrų sienas, kai kur vienuogynus, įėjimus į senas vilas, laiptus, dideles vazas, kur auga žalumynai. Romome auga gražūs dekoratyvus kiparisai. Jie liekni, aukšti ir atrodo tame skubėjime abejingi viskam, tartum sakytų — jūs skubėkite, judėkite, o mes ramūs stovėsime.

Europos miestuose, kaip ir Amerikoje, gatvių pavadinimai aiškiai parašyti, pritvirtinti prie stulpų, ir juos matai, patekęs į kryžkeles. Romoje yra kitaip. Tie gatvių pavadinimai yra įgraviruoti marmurinėse lentelėse, o tos lentelės įmūrytos į sienas. Neįpratus sunku pamatyti, sunku ir perskaityti, nes raidės yra neryškios. Raidės įdubusios į vidų, tik šešėliai tas raides išryškina. Tai senovė. Gal prieš penketą amžių tos lentelės iškaltos ir pakabintos, o gal ir naujieji laikai pasinaudojo senuoju stiliumi.

Kaip ir per šv. Kazimiero jubiliejų, taip ir dabar tikroji audiencijos valanda nepasakoma. Nepasakoma grynai saugumo sumetimais. Kai buvo atentatas prieš popiežių, tai visame Vaitikane griebtasi didelio saugumo. tą patyrėme ir mes, kuriems teko eiti per įvairiausius tikrinimus.

Autobusaii paleidžia žmones

Iš visų viešbučių autobusų autobusai skubėjo į Šv. Petro aikštę. Žinojome, kas ten bus, bet kur ir kada tai bus, niekas nežinojo. Privažiavus Šv. Petro aikštės kolonadą, autobusai sustojo kairėje. Vienas šalia kito. Ir jų daug. Visi šoferiai ir vadovai italai. Šoferiai daugumoje nekalbėjo angliškai. Vadovai — gidai kalbėjo. Jie mus įspėjo, kad atsimintume, kaip atrodo tas autobusas, kuriuo atvažiavome, kur jis sustojo. Įspėjo, kad po audiencijos nepasiklystume.

Taip pat įspėjo, kad saugotumės vagišių. Mūsų vadovė net parodė, kaip tie vagišiai atrodo. Sako, Romoje yra daug čigonų, valkatėlių. Jie tobulai moka savo amatą—apvogti kitus. Apie vagysčių nuotykius dar pakalbėsime vėliau.

Pažįstami iš viso pasaulio

Didžioji Šv. Petro aikštė dabar stipriai saugoma. Kadaise čia galėjai laisvai keliauti iš vieno krašto, į kitą. Dabar anapus obelisko ir fontanų yra sustatytos pilkai nudažytos tvoros. Jas gali vienaip ir kitaip pasukti, padaryti kelius. takus arba visai uždaryti. Taip lengva kontroliuoti bet kokį įėjimą. Kiekvieną dieną kai tik popiežius turi viešai pasirodyti, tos tvoros yra taip sutvarkomos, kad praeiviams paliktas tik siauras takelis. Prie tų takelių ir stovi sargybos su moderniais elektroniniais aparatais. Kai popiežius tą dieną nesirodo viešai, judėjimas pertvarkomas, paliekami praėjimo tarpai didesni.

Lietuvių visą masę pasuko į kairę, prie kolonados, kuri supa Šv. Petro aikštę. Ir ten įdėtos pilkai dažytos tvoros. Čia jau pasirodė ir Vatikano sargybiniai šveicarai ir Romos miesto policija, apsirengusi juodom uniformom.

Mus vis ragino eiti, kol kolonadoje radome paliktą praėjimą tiesiai į Šv. Petro aikštę. Čia liepė laukti. Žmonės vis rinkosi, Aikštėje buvo labai karšta, tiesiog degė akmenys. Tai reikėjo glaustis kolonadų šešėlyje. Taip čia besidairydamas sutikai pažįstamus iš viso pasaulio: iš Vokietijos, Australijos, net seniai matytus bičiulius iš Amerikos.

Kur tie lietuviški pašto ženklai?

Prie kolonados prisiglaudę pamatėme, kad kitoje aikštės pusėje stovi tokie žydrai dažyti nedideli du namukai. Tuoj paaiškėjo, kad tai Vatikano paštas. Didžioji pašto įstaiga yra anapus kolonadų dešinėje, bet kad turistam būtų patogu, pastatė lengvus namelius, kur pardavinėjami pašto ženklai, atliekamos kitos pašto operacijos.

Tai buvo patogiausia proga nusipirkti pašto ženklus. Daugelis tada pasidrąsinę perėjo įkaitusią aikštę ir nusipirko pašto ženklų. Apie tuos ženklus teks pakalbėti atskirai.

Mūsų audiencija atidedama

Paaiškėjo, kad mūsų audiencija atidedama net pusantros valandos, iki 11:30. Kodėl atidedama, to niekas nepasakė. Gal Vatikano rūmuose kas nors pasikeitė, atvyko nenumatyti svečiai, o gal įsikišo Vatikano saugumas.

Tą laiką sunaudojome pokalbiams su seniai matytais draugais iš viso pasaulio. Čia susitikome ir lietuvius iš Suvalkų trikampio, delegatus iš Lietuvos.

(Bus daugiau)

LIETUVOS KRIKŠTAS

J. JAKŠTAS 11

Ne be Vytauto paraginimo nuvyko 1390 metų pradžioje 7 valsčių atstovai į Karaliaučių ir tarėsi su ordino vyriausiu maršalu (Karaliaučiaus komtūru) ir Prūsų krašto didikais "viso žemaičių krašto vardu" (von den gemeinen landes wegen czu Samaiten).[42] Jie prisiekė pagelbėti "karaliui" Vytautui, vyriausiam ordino maršalui ir Prūsijos ponams prieš visus jų priešus. Patvirtinta taika tarp abiejų kraštų ir drauge laisva prekyba. Labai savitas dalykas toje sutartyje buvo žemaičių prašymas, kad "jų karalius Vytautas uždėtų prie sutarties rašto savo antspaudą. Jie prašė ne tiesiog jo valdžią pripažindami, bet tik todėl, kad savo antspaudų neturėjo. Kad šis žemaičių kreipimasis į Vytautą ir jų teisinimasis savų antspaudų neturėjimu būtų nuoširdus, tenka abejoti. Žinoma, jog kitais atvejais jie naudojo savus antspaudus ir net buvo reikalaujama juos pridėti. Matyt, šioje ypatingoje padėtyje, kai Vytautas buvojo Prūsijoje pabėgėliu, žemaičiai leido iš pagarbos jam jų sutartį tvirtinti, nors patys savo turėtos valdžios neišsižadėjo. Jų pačių pasisakymas, kad "mes patys antspaudų neturime, reiškė ne ką kita, kaip jų savivaldos patvirtinimą.

Kai Vytautas, iškrėtęs ordinui antrą "išdavystę", grįžo į Lietuvą ir tapo didžiuoju kunigaikščiu, jis drauge pasidarė ir žemaičių valdovu. Tuo tarpu ordinas tęsė išpuolius į Lietuvą, visai nepaisydamas jos krikšto. Jam pirmiausia rūpėjo gauti Žemaitiją. Tik įprastais puolimais, teriojimais to pasiekti negalėjo. Žemaičiai, kaip ir anksčiau, mokėjo patys atsiginti. Įvykiai pakrypo kryžiuočių naudai, kai Vytautas, totorių chano Tochtamyšiaus kviečiamas, pasiryžo žygiuoti į rytus pirma sulygęs taiką su ordinu. Iš to atsirado žinima Salyno sutartis, pagal kurią ordinui vėl atiduota Žemaitija iki Nevėžio upės (1398). Išsižadėjimas žemaičių, tiesa, išėjo Vytautui į naudą, nes jis apsidraudė Lietuvos vakarinių pakraščių saugumu ir paviliojo kai kuriuos kryžiuočius ateiti jam į pagalbą traukiant į rytus.

Po nelaimingo Vorkslos mūšio su totoriais, kur pralaimėjęs Vytautas paklojo savo dideles karines jėgas ir pats, vos išsigelbėjęs, grįžo, turėjo būti nuolaidus kryžiuočiams. Jis rodė jiems ypatingą palankumą ir jo bičiulystė su ordinu pasiekė aukščiausią laipsnį 1399 - 1400 m. Didysis magistras viename rašytame laiške 1400 metų sausio mėnesio gale Vytautą tiesiog vadina "mūsų ypatingu ponu ir geradariu".[43]

Geriausia proga pasigrobti žemaičius buvo ta itin artima draugystė su Vytautu. Tai bandė ordinas daryti pakartotinais puolimais 1399 metais ir vis turėjo pasitraukti. Atrodo, ordinas savomis jėgomis negalėjo žemaičių įveikti ir juos priversti pasiduoti. Čia jam atėjo į pagalbą Vytautas 1400 m. Apie tai jis iš anksto pranešė didžiajam magistrui.[44] Kaip iš didžiojo magistro atsakymo į neišlikusį Vytauto laišką aiškėja, Vytautas pasiruošė pulti žemaičius dar prieš kryžiuočių, laukusių palankaus oro, atžygiavimą į juos.[45] Didysis magistras prašė Vytautą įsakyti savo vadams, susirinkusiems į pakraštį, kad prisijungtų su savo žmonėmis prie ordino, kai jie bus pakviesti.

Taip suorganizuotas puolimas pasibaigė ordinui sėkmingai. Pirmą kartą su Vytauto pagalba įgyvendino savo seną troškimą — gavo Žemaitiją. Laimikis kryžiuočių, matyt, buvo ypatingai įvertintas, nes jų kronikininkas rašė: "Tuo metu pasidavė vokiečių ordinui visas žemaičių kraštas ištisai ir atsiuntė daug įkaitų iš geriausių krašto žmonių, kurie niekuomet nebuvo pasidavę vokiečių ordinui".[46]

Kronikininko liudijimas reiškia ordino džiugesį ir kartu tikriausiai įrodo, kad anksčiau kryžiuočiai niekuomet nevaldė žemaičių. Tad Lietuvos krikšto metu jie buvo laisvi.

Gauti žemaičiai greitai išslydo ordinui iš jo rankų. Stipriau valdyti gavo ordinas žemaičius taip pat su Vytauto pagalba Rocionžo sutartimni 1404 m. ir juos išlaikė iki 1408 m. Po to, Vytauto remiami, jie vėl išsilaisvino. Dėl žemaičių įvyko Žalgirio kautynės ir po jų padaryta Torno taika. Ordinas taip stipriai gynė savo kėslus į Žemaitiją, kad Vytautas išsiderėjo ją tik laikinai valdyti: iki savo ir Jogailos gyvos galvos. Po jų mirties kraštas turėjo grįžti ordinui. Vytautas ir Jogaila turėjo specialiais raštais patvirtinti jų grąžinimą ordinui. Tačiau jie ne tik neišdavė raštų ordinui, bet bent formaliai nuo 1413 m. ėmė krikštyti žemaičius.

Žemaičių krikštas buvo akibrokštas ordinui ir jo nuo senų laikų puoselėtos teisės pažeidimas. Anais, dar vis viduramžių laikais, pagonys nebuvo laikomi teisėtais krašto valdovais. Jų kraštas turėjo būti įjungtas į Romos imperiją ir gyventojai pakrikštyti. Žemaičių krikštas kryžiuočiams buvo neteisėtas aktas. Vietoje ilgametės ginklų kovos dėl žemaičių prasidėjo diplomatinė kova, vesta aukščiausiame to meto krikščioniškame forume — Konstancos sinode.

Apie žemaičių bylą Konstancos sinode, jų krikštą ir vyskupijos įsteigimą liudija dokumetai, surinkti P. Jatulio išleistame rinkinyje "Codex Mednicensis" (1984).

42. Ten pat 23 p.
43. Cod. epist. Vit. 64 p.
44. Ten pat
45. Ten pat
46. J. v. Posilge Scr. rer. Pruss, III 236 p.

TELŠIŲ VYSKUPAS PAS POPIEŽIŲ

Popiežius Jonas Paulius II savo privačiame bute priėmė Lietuvos Katalikų Bendruomenės delegacijos, dalyvavusios Lietuvos krikšto jubiliejaus iškilmėse Romoje, vadovą Telšių vyskupą Antaną Vaičių.

Privažiame susitikime pradėtas pokalbis buvo tęsiamas prie vakarienės stalo. Dėl to užtruko apie vieną valandą.

Šv. Tėvas gyvai domėjosi krikščionybės jubiliejaus Lietuvoje minėjimo programa ir visais Bažnyčios reikalais bei problemomis. Užtikrino savo nuolatinę maldą ir prašė perduoti linkėjimus Lietuvos vyskupam, kunigam, vienuoliam, vienuolėm ir pasauliečiam.

Vyskupas Antanas Vaičius drauge su delegacijos nariais — aštuoniais kunigais, atstovaujančiais šešiom Lietuvos vyskupijom, Tarpdiecezinei Kauno Kunigų seminarijai ir Marijonų vienuolijai, po dviejų savaičių vizito Romoje išvyko atgal į Lietuvą.

Lietuviai esame visi — Lietuvių Fonde ar esi?

3001 W. 59th Street
Chicago, IL 60629
(312) 471-3900

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — aukotojas, įm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, suma po pavardės — įnašų iš viso.

1987 m. gegužės mėn.

1 x $25 Gimbutas dr. Jurgis, 500.

2 x $30 JAV LB Waukegan/Lake Co. apylinkė. D. Pronskienės, M. Stoltengofienės ir T. Špoko atm., $3,410; Raguckas Aleksas (miręs) ir Angela, $230.

2 x $50 LB Brockton'o apylinkė, $475; Petrauskas Steponas atm. įn.: Petrauskienė Marija jo mirties 10 m. sukakties proga, $150.

5 x $100 Bartosevičius Eugenijus atm. įn.: Bartosevičius Eugenija, $1,700; Gaurys Antanas atm. įn.: Rugienius Algis ir Liūda $50, Rugienius Vytas ir Jurina $50, $100; Lietuvių Padėkos Paminko fondas: įm. JAV LB Palm Beach Co. apylinkės valdyba, $4,925; Stankūnas Antans atm. įn.: Andriušienė Aldona, $450; Vaitkus Andrius ir Marija, $800.

1 x $120 Gylys Jurgis atm. įn.: Gylienė Julija $100 ir 1 kt. asm., $320.

1 x $155 Tveras Antanas atm.: Brazinskas Algirdas $50, Pažemėnas Kęstas ir Mirga $50, Juodvalkis Uosis $30, Traška Aleksandras $25, $355.

1 x $175 Šniokaitienė Eugenija atm. įn.: Rugienius Vytas ir Jurina $100, Rugienius Algis ir Liūda $50, St. Butkaus Šaulių kuopa Detroite $25, $175.

1 x $200 Stankūnas Jonas ir Magdalena atm. įn.: Andriušienė Aldona, $650.

1 x $230 Matioška Antanas atm. įn.: LB Bostono apylinkė $100, Baltrashunas Rev. A. $25, Venckus Jonas ir Bronė $25 ir 4 kt. asm., $1,380.

1 x $335 Gudauskas dr. Gediminas atm. įn.: Nyerges Nap. ir Al. $100, Adomėnas Ant. ir Aldona $50, Kevalaitis Mod. ir Vita ir Sruoga dr. Ona $50, Jonynas A. $30, Korius Z. $30, Dūda Vyt. ir Daiva $25, Oksas Leonas ir Izab. $25, Raulinaitis dr. V. B. $25, $335.

1 x $500 Andriušis Bronius atm. įn.: Kriaučiūnienė Magdalena, $500.

1 x $700 Širmulis Adomas (miręs) ir Širmulienė Veronika, $1,000.

4 x $1,000 Gobis Zenonas atm. įn.: Gobienė Kazimiera, $1,000; Mandeikis Feliksas atm. įn.: atst. Jansonas dr. Ed., $1,300; Mandeikis Marija atm. įn.: atst. Jansonas dr. Ed., $1,100; Mandeikis Robertas atm. įn.: atst. Jansonas dr. Ed., $1,100.

Iš viso $7,100.00.

1987 m. birželio mėn.

1 x $25 Čikagos Aukšt. Lituanistinė Mokykla, $1,425.

1 x $50 Gedgaudas dr. Gediminas atm. įn.: Jarašūnas E. ir L. $25, Nasvytis J. ir R. $25, $385.

1 x $65 Zagurskis Aleksandras atm. įn.: Zagurskienė Aldona $25 ir 3 kt. asm., $65.

5 x $100 Marcinkienė Matilda, $100; Stoncelis Petras atm. įn.: atst. Juodvalkis Ant., $100; Strijauskas Jonas atm. įn.: Karniai Albinas ir Angelė $25 ir 6 kt. asm., $100; Vaitkus Andrius ir Marija, $900; Vilimavičius Teklė atm. įn.: Shanfield Antoinette, $100.

1 x $150 Šapalas Pranas ir Hortenzija, $760.

1 x $200 Januškevičius Juozas ir Anelė, $1,800.

2 x $210 Noreika Vladas atm. įn.: Ardžiai Juozas ir Rėda $50, Bartys V. A. $50 ir 8 kt. asm., $210; Radvenis Gregorijus ir Janina: 50 m. vedybų sukakties proga įm. Brazdžionis Bernardas ir Aldona $50, Venckus Jonas ir Bronė $50, Gasparonis Pranas ir Regina $30, Rukšėnienė Janina $30, Mikuckis Vac. ir Ona $25, Pažėra Apolonija $25, $1,110.

1 x $225 Kindurys Alfonsas atm.: Reventienė Bronislava $50, Kačinskas Leonas ir Elena $25, Punkris Justas ir Marija $25 ir 11 kt. asm., $3,525.

1 x $230 Kurapkienė Petronėlė atm. įn.: Adomkaitis Algis $25, Kuodis E. ir Vl. $25, Simonaitis Gintas ir Rėda $25 ir 12 kt. asm., $230.

1 x $250 Aidis Aloyzas ir Ramutė, $750.

1 x $270 Matioška Antanas atm. įn.: ALT S-gos Bostono skyrius $200, Čepas Henrikas $50 ir 1 kt. asm., $1,650.

1 x $300 Mastis Viktoras ir Roma, $800.

1 x $400 Šulaitis Juozas ir Aldona, $1,000.

1 x $500 Klygis dr. Linas: įm. Klygis Mindaugas ir Aldona, $500.

1 x $521 Šimkus Stasys, $5,963.77.

2 x $1,000 Užgirienė Morta, $1,000; Vadopalas Antanas atm. įn.: Bliūdžius Gediminas ir Irena, $1,480.73.

1 x $2,000 Gradinskas Jonas ir Ona.

1 x $22,963.88 Mickus Vincas, testamentinis palikimas, $23,063.88.

Iš viso $31,069.88.

Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas 1987.VI.30 pasiekė 3,702,272 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 2,047,586 dol.

Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo dalį. Iš viso palikimais gauta 975,763 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykime šį tikslų pavadinimą;

„LITHUANIAN FOUNDATION, INC. A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION, Chicago, IL".

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuvybės išlaikymas.

LOS ANGELES, CALIF.

Ruošiamasi minėti krikščionybės sukaktį

Lietuvos krikščionybės sukaktis Los Angeles bus paminėta lapkričio 22 d. Šv. Vibianos katedroje iškilmingomis pamaldomis ir banketu New Otani viešbutyje.

Tam reikalui sudarytas darbo komitetas, kuriam vadovauja A. Nelsienė, labai judri LB Vakarų apyg. pirmininkė. Kiti nariai: D. Polikaitienė — liturginės dalies vedėja, V. Vidugiris — banketo programos koordinatorius, Z. Korius — iždininkas, J. Kojelis ir I. Medziukas — informacijai, kitoms įvairioms pareigoms — S. Korienė, dr. F. Palubinskas, dr. D. Giedraitienė, B. Viskantienė ir R. Dabšys.

Šiuo metu sudaromas ir minėjimo garbės komitetas, kurio pirmininku sutiko būti Los Angeles Arkivyskupas R. Mahony. Į minėjimą astvyks lietuviai vyskupai P. Baltakis ir V. Brizgys, taip pat pasižadėjo atvykti Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto S Lozoraitis ir JAV Prezidento specialus asistentas L. Kojelis.

Ig. M.

-o-

Tautos Šventės minėjimą rugsėjo 6, sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos salėje rengia Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius Visuomenininkė Matilda Marcinkienė skaitys paskaitą, o pianistė Raimonda Apeikytė ir aktorius Petras Maželis atliks meninę programą. Po programos bus vaišės.

Nauji mokslo metai šeštadieninėje lituanistinėje mokykloje prasideda rugsėjo 12, šeštadienį, 9 val. ryto. Parapinė mokykla gražiai naujai nudažyta. Šioje mokykloje veiks 12 skyrių. Per paskutinius dvejus metus Šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai sėkmingai vadovavo inž. Juozas Pupius. Dėl didelių įsipareigojimų darbovietėje ir dažnų kelionių darbo reikalais jis buvo priverstas iš mokyklos vedėjo pareigų atsisakyti. Nauja mokyklos vedėja bus prityrusi pedagogė Marytė Sandanavičiūtė - Newsom.

Popiežius Jonas Paulius II į Los Angeles miestą atvyksta rugsėjo 15, antradienį. Šv. Kazimiero parapijai vieta yra paskirta šiaurinis Olimpic Blvd. šonas, tarp Ardmore ir Irolo gatvių.

Metinis banketas, rengiamas Šv. Kazimiero lietuvių parapijos, įvyks spalio 18, sekmadienį. Pelnas skiriamas bažnyčios suolų atnaujinimui. Ta proga vyks meninė programa ir loterija.

Dail. kun. Juozas Domeika, gyv. Arizonoje, atsiuntė Lietuvos Dukterų draugijai savo tapytą paveikslą, už ką valdyba jam nuoširdžiai dėkinga. Kun. J. Domeika jau eilę metų šį šalpos darbą įvertina ir savo kūriniais tą darbą remia.

D.L.K. Birutės D-jos Los Angeles skyriaus naują valdybą sudaro: Nelė Apeikienė – pirmininkė, Liucija Mažeikienė — vicepirmininkė, Laima Jarašiūnienė — sekretorė, Gražina Raibienė — iždininkė, Adelė Bulotienė — narė.—L.Ž.K.

Rašytoja Nelė Mazalaitė-Gabienė š.m. rugpjūčio 20 sulaukė 80 metų. Ji yra daugelio knygų autorė, uoli Darbininko bendradarbė ir bičiulė. Jos kūryba pilna meilės žmogui, paliktai tėvynei, nutolusiai jaunystei, trapiam gyvenimo grožiui. Sveikiname sukaktuvininkę ir linkime ir toliau taip uoliai sėdėti prie rašomosios mašinėlės ir kurti.

ŠAULIŲ SAVAITGALIS

L.Š.S.T. Trakų rinktinės Naujojoje Anglijoje valdyba kviečia brolius ir seses šaulius dalyvauti rinktinės rengiamame kultūriniame savaitgalyje, kuris įvyks Kennebunkport, Maine, lietuvių pranciškonų vasarvietėje rugsėjo 5 - 7 (Darbo šventės savaitgalis).

Numatyta įdomi ir įvairi programa. Laukiama šaulių iš arčiau ir toliau. Norį atstovauti savo daliniui, atsiveža uniformą, dalinio vėliavą ir stovą. Turį uniformas, kviečiami jas atsivežti.

Savaitgalis bus praleistas šauliškoje dvasioje, aptariant tolimesnę L.Š.S.T. veiklą ir kitus reikalus. Jei dar neužsisakėte kambario, skambinkite Tėvui Gabrieliui 207 - 967 - 2011.

Visais kitais kultūrininio savaitgalio reikalais kreipkitės į Trakų rinktinės pirmininką g. š. Algirdą Zenkų, 617 949 - 0298. Jūsų laukia L.Š.S.T. Trakų rinktinės valdyba.

J. M.

— **Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga** rengia sukaktuvinį suvažiavimą, kuriame bus paminėti šios organizacijos 75 metų veiklos sukaktis. Suvažiavimas įvyks rugsėjo 5 - 6 Oak Brook, Ill., "Hyatt-Oak Brook" viešbuty. Bus kultūrinė ir mokslinė programa. Informacijas teikia dr. Jonas Daugirdas, tel. 313 476 - 1224.

— **Prof. Kęstutis Skrupskelis** skaitys paskaitą "Blogio problema Jobo dramoje" Antano Maceinos akademijoje, kuris vyks rugsėjo 20 Chicagos Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

VASARA KVEPIA ČIOBRELIAIS

4

Sodybos takeliu

Gyvendami mieste, retai turime progos eiti pasivaikščioti. Ne į krautuves, bet taip sau prasivedinti, pasimankštinti.

Gražioje pranciškonų vasarvietėje kas kita. Kažkas traukte traukia. Traukia tas oro tyrumas, ta aplinkuma. Tos gėlės. tie medžiai. Kažkas daugiau yra tame peisaže. Čia susijungia gamtos ir žmogaus kūryba. Žmogus čia pastatė eilę paminklų — meno kūrinių. Apie medelius jau kalbėjau. Taip ir dera — pirmiausia susipažinti su gamta ir jai nusilenkti, jos neišsenkamam grožiui. O dabar, eidamas sodybos takeliu, noriu aplankyti tuos paminklus, kuriuos čia sodyboje matau. Ir kodėl noriu? Štai vienas ir klausia manęs, o kas ten prie miškelio? Ten nebuvau.

Ten buvo buvo Kryžiaus Kelių paminklas—tikrai vertas dėmesio kūrinys. Bet žmogus nieko apie jį nežinojo. Todėl ir noriu surašyti šias eilutes apie tuos stebuklus, kurie čia pastatyti. Noriu dėl to, nes mačiau, kaip jie čia atsirado.

Lietuviškasis kryžius

Einant į vienuolyną, kairėje pusėje pakalniau stovi lietuviškas kryžius. Jis dabar mažiausiai lankomas. Iki jo nėra takelio. Bet dažnai ten matysi vieną senutę, sėdinčią ant suolelio. Ji ten meldžiasi, poilsiauja, prisimena Lietuvą, nes jauna atvažiavo į šį kraštą. Paspėjo pasenti, bet Lietuvoje matytų kryžių neužmiršo.

Su tuo kryužiumi pranciškonai ir pradėjo įprasminti šios aplinkos peisažą. Jis buvo pastatytas 1951 metais. Buvo pašventintas per Lietuvių dieną — pikniką. O tai buvo bene rugpjūčio pradžioje. Kryžių suprojektavo architektas Jonas Mulokas, kuris atsidėjęs puoselėjo lietuviškosios statybos stilių. Iš parengto plano jį realizavo Juozas Ambrozaitis, dabar gyvenąs prie Waterburio, pasižymėjęs meisteris.

Kas čia charakteringa? Pirmiausia patraukia kryžiaus elegancija, jo proporcijų darna, puošnumas. Tiesa, mes viską vadiname kryžiais. Tikrumoje lietuvių liaudies meno knygose juos vadina koplytstulpiais. Teisinga. Jie yra stulpai, kurie viršuje turi koplytėlę. toks aptarimas tinka meno istorikam. Žmonės paprastai neskiria — vadina kryžiais ir iš pagarbos praeidami nusiima kepurę.

Retas kas yra susidomėjęs, kas ten po stogeliu įkurdinta, kokie šventieji ten ilgesingai žiūri į aplinką., Atsistojęs prieš kryžių, kai gilumoje bus vienolyno ansamblis, pamatysi Sopulingosios Dievo Motinos reljefą. Tai simbolizuoja visą Lietuvą — kenčiančią, pervertą kalavijais. Eidamas laikrodžio rodyklės kryptimi, sutiksi tokius šventuosius: šv. Jurgį, šv. Kazimierą ir šv. Pranciškų.

Kodėl šv. Jurgį? Tuo metu Tėv. Jurgis Gailiušis buvo vienuolyno viršininkas. Jis ir buvo organizatorius viso šio projekto. Todėl ir derėjo, kad šv. Jurgis čia tramdytų savo žirgą ir ietimi nudurtų slibiną.

Su šv. Kazimiero reljefu buvo prisiminta katalikiškoji Lietuva. Šv. Pranciškus rado sau vietą, nes čia pranciškonų sodyba.

Kas nutiko 1952 metais?

Su lietuviškuoju kryžiumi pranciškonai toliau žengė, puošdami sodybą lietuvių dailininkų kūriniais. 1952 metais buvo sukurta šv. Antano koplytėlės vitražai, tai yra — vienuolyno prieangis. Vos pravertęs vienuolyno duris, priešais matai šv. Altano altorių, o šonuose dega daugybė votyvinių lempelių. Keleiviai gal tik akį užmeta į vitražinius langus. O kas jų autorius, kada jie padaryti?

Vienuolyno viršininkas galėjo iš telefono knygos vitražinius langus užsakyti. Būtų buvę ir pigiau ir lengviau, bet šiandien apie juos nekalbėtume. Tai būtų banalus langų šviesos pamarginimas. Čia gi yra kūriniai, nes juos sukūrė tikras vitražų specialistas. lietuvis, Sukūrė lietuviškam vienuolynui. Tas dailininkas - vitražistas buvo Zenonas Kolba, tada gyvenęs Chicagoje, ten miręs 1972.III.26. Jis parengė piešiniuus, juos ir įvykdė. Teko dalyvauti šios koplyčios vitražų pašventinime. Tada ir dabar džiaugiuos, kad tai padaryta lietuvio dailininko savita kalba prakalbėta.

Atidaręs duris, kairėje pirmiausia sutiksi šv. Antaną, nes čia jo vardo vienuolynas. Toliau kairėje vitražai taip sustatyti: Aušros Vartų Marija, šv. Kazimieras. Dešinėje, nuo durų pradedamas, pamatysi: šv. Pranciškų, šv. Jurgį, ir Angelus Sargus.

Dailininkas yra pasirašęs ant kiekvieno vitražo ir padėjęs datą. Šventųjų vardai įrašomi aureolėse. Visur įvesta lietuviškos ornamentikos, lietuviškų simbolių. Matysi čia ir Rūpintojėlį, Gedimino kalną, Vytį, šv. Kristoforą, lelijas, tulpes.

Tai buvo lietuviškojo meno pradžia šitoje sodyboje. Tėv. Jurgis Gailiušis, to meto vienuolyno viršininkas, pašlakstė, pasmilkė, ir tai davė pradžią toliau eiti tuo keliu, per savo kūrėją išreikšti savo poreikius, savo laiko dvasią.

Sustokime ties Liurdo grota

1953 metais buvo pastatytas kitas didžiulis paminklas Liurdo Marijos garbei. Pasirinkta labai patraukli vieta, kur buvo susodintos kelių rūšių eglės bei pušys. Tie medžiai dabar sudaro lyg kokį vainiką, kuris papuošia Liurdo grotą.

Liurdo grotos architektas — Jonas Mulokas. Jis skoningai atliko savo uždavinį. Liurdo Marija pasirodė akmenio kalno grotoje — įduboje. Tą motyvą jis ir panaudojo, išlenkė tris akmenines arkas ir gilumoje ant akmeninės nišos pastatė Marijos statula. Prieš arkas pastatė suklupusią mergaitės su žvake statulą. Abi tos statulos kokio ypatingo dėmesio nevertos, jos iškaltos pagal pažįstamus trafaretus.

Iš keleivių retas kas pastebi šios grotos viršūnę. Kur akmens lankai lenkiasi žemyn, ten yra uždėta lietuviška koplytėlė — koplytstulpio viršūnė. Ji įdomi tuo, kad ta koplytėlė nuliedinta iš cemento. Ornamentai, kurie buvo naudojami su medžio medžiaga, dabar perkelti į cementą. Viršum iškyla geležinis lietuviškas kryžius.

Ta koplytėlė ir kryžius visą kūrinį sulietuvina, įprasmina. Įprasmina dar ir tai, kad kairėje į metrikinę lentą surašyti visi statytojai, visos datos — 1253 - 1953, t.y., Mindaugo vainikavimosi metai. Ten dar įrašytas toks sakinys: "Our Mother Immaculate, Queen of Heaven and Earth, protect us and our beloved Fatherland."

Po šito įrašo eina 32 fundatoriai, kurie savo aukomis įgalino šio paminklo statybą. O ta statyba tada daugiausiai rūpinosi kun. Kęstutis Marija Butkevičius, OFM.

Ties ta įrašų lenta stovėdamas, pamatysi, kad Vytis joja ne į tą pusę. Lietuviškasis Vytis — raitelis joja iš dešinės į kairę, čia gi atvirkščiai — joja į dešinę. Klaida pasitaikė brėžiniuose, ir ji liko nepastebėta, liko ilgiem metam.

Kadaise čia buvo daug votyvinių žvakių - lempų, dabar viskas nuimta, nes ir šią vietovę kartas nuo karto pasiekia viską naikinančios rankos.

Prieš paminklą eilė suolų ir gėlių klombos. Miela čia pasimelsti, pasėdėti.

(Bus daugiau)

VILNIAUS ŽALGIRIEČIAI — PASAULIO ČEMPIONAI

Lietuvos sportininkai vėl iškovojo didžiulę pergalę — šį kartą futbole. Vilniaus "Žalgirio" futbolininkai, kurie atstovavo Sov. Sąjungai pasaulio studentų pirmenybėse — Universiadoje, ten iškovojo aukso medalius, baigmėje įveikdami Pietų Korėjos vienuolikę net 5 - 0.

Žalgirio vyrai, kurie šimet gerai rungtyniauja Sov. Sąjungos aukščiausios lygos pirmenybėse, visai nesitikėjo tokios pergalės, nes kelias į auksą atrodė labai tolimas. Ypatingai, pralaimėjus pogrupyje pirmąsias rungtynes prieš tą pačią korejiečių komandą 2 - 3, nelabai atrodė, kad lietuviai pateks net į pusfinalį. Tačiau lietuviai visas kitas rungtynes laimėjo ir tuomet atsidarė kelias į pusfinalį, kur sunkiai, bet pelnytai įveikė Šiaurės Korejos futbolininkus 2 - 1.

Baigminį susitikimą iš Jugoslavijos perdavė Lietuvos televizija ir todėl daugelis sporto mėgėjų buvo "prilipę" prie aparatų liepos 18 d. naktį (rungtynės rodė po "Baltikos" festivalio baigminio spektaklio Kalnų Parke, pradedant rodymą 12 val. nakties).

Pirmame kėlinyje dar vyko apylygė kova ir jis baigėsi 1 - 0 žalgiriečių naudai. Bet antrame — įvarčiai pasipylė kaip iš rago ir likus 15 minučių iki rungtynių pabaigos rezultatas išaugo net iki 5 - 0 ir tokia pasekmė liko nepasikeitusi iki baigminio švilpuko.

Smagu buvo būti liudininku šio susitikimo ir išvysti žalgiriečius bent televizijos ekrane. Tačiau po beveik savaitės laiko buvo galimybė juos pamatyti gyvus "Žalgirio" stadijone, kur sugužėjo net 13 tūkstančių žiūrovų į eilines S. Sąjungos aukščiausios lygos rungtynes prieš Jerevano "Araratą". Čia žalgiriečiai patenkino savo gerbėjus ir laimėjo 2-0, įsirašydami, dar vieną pergalę į savo sąskaitą.

Prieš šias rungtynes buvo pagerbti pasaulinio studentų pirmenybių čempionai — Vilniaus žalgiriečiai: jiems orkestras sugrojo trenksmingus maršus, o tautiniais drabužiais pasipuošusios lietuvaitės įteikė gėlių. Taip pat per mikrofonus buvo pranešta, jog pasaulio studentų pirmenybėse auksą iškovojusiems žalgiriečiams suteikti tarptautinės klasės sporto meistrų vardai. Juos gavo: A. Kalinauskas, A. Koncevičius, V. Sukristovas, R. Mažeikis, A. Janonis, V. Baltušnikas, V. Buzmakovas, B. Rasiukas, A. Narbekovas, R. Tautkus, S. Baranauskas, I. Pankratjevas, V. Bridaitis, K. Ruzgys V. Ivanauskas.

Įdomus faktas, jog žalgiriečiai pasaulio pirmenybėse žaidė vilkėdami ne Sov. Sąjungos, bet savo klubo uniformas, nežiūrint, kad ten jie atstovavo S. Sąjungos rinktinei. Žinoma, būtų buvę geriau jeigu jie būtų galėję žaisti Lietuvos rinktinės vardu. Tačiau ir dabartiniu atveju reikia džiaugtis, jog maža lietuvių tauta taip gražiai sporte pasižymi pasaulinėje arenoje.

Pažymėtina, jog šį sezoną žalgiriečiai yra numatę užimti ne žemesnę kaip 5-tą vietą S. S-jungos pirmenybėse, kas juos įgalintų rungtyniauti vienose iš Europos taurių varžybų. Reikia tikėtis ir linkėti, kad šis jų troškimas išsipildytų.

Čia reikia padaryti pastabą, jog visi Žalgirio žaidėjai (išskyrus vieną) yra gimę Lietuvoje, net ir tie, kurie turi nelietuviškas pavardes: visi gerai kalba lietuviškai, yra malonus bei draugiški vyrai.

E. Šulaitis

Vilniaus lietuviai sveikina pasaulio studentų žaidynių futbolo nugalėtojus Vilniaus Žalgirio stadijone. Jie mojuoja Žalgirio spalvų vėliavėlėmis. Nuotr. Ed. Šulaičio

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS JUBILIEJAUS MINĖJIMO PROGRAMA NAUJOSIOS ANGLIJOS RYTŲ PAKRAŠTYJE

1987 balandžio 15, įvyko iškilmingas jubiliejaus minėjimo atidarymas Massachusetts valstijos gubernatūroje (State House), dalyvaujant valstijos senato ir atstovų rūmų vadovams.

1987 rugsėjo 27, sekmadienį, 3 val. p.p. operos solistės, soprano, Lilijos Šukytės rečitalis įvyks Sanders teatro auditorijoje, Cambridge, Ma. Bilietus galima įsigyti iš anksto pas Ireną Veitienę, 41 Fox Hill Lane, Milton, MA 02186, tel. 698 - 1990 ir inž. Vytautą Žiaugrą, 16 Bellaire Rd., Roslindale, MA 02131, tel. 323 - 8278. Mašinoms pastatyti yra parūpintas garažas nemokamai. Po koncerto vaišės ir susipažinimas su soliste ten pat, Memorial Hall.

1987 spalio 4, sekmadienį, 2 val. p.p. Šv. Kryžiaus katedroje, Bostone, kardinolas Bernard Law aukos iškilmingas jubiliejines mišias, koncelebruojant vyskupui P. Baltakiui, vietiniams vyskupams ir kunigams,. Mišių metu giedos lietuvių parapijų jungtinis choras, vadovaujant kun. V. Valkavičiui. solo giedos operos solistė Marytė Bizinkauskaitė ir vargonais gros dr. Vytenis Vasyliūnas.

1987 spalio 4, sekmadienį, 6 val. p.p., Lantana salėje, Randolph, Mass., bus iškilmingas banketas, kuriame meninę programą atliks operos solistė Marytė Bizinkauskaitė ir solistas Benediktas Povilavičius, akompanuojant kompozitoriui Jeronimui Kačinskui.

1987 spalio 11, sekmadienį, 3 val. p.p., First & Second Church auditorijoje, Bostone, bus dr. Vytenio Vasyliūno Vargonų koncertas su jubiliejui pritaikyta programa.

1987 spalio 25, sekmadienį, 3 val. p.p. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje bus inž. dr. Jurgio Gimbuto iliustruota paskaita "Lietuvos bažnyčių ir koplyčių tipologija" ir Gintaro Čepo vadovaujama lietuvių parapijų ir vienuolynų įsikūrimo ir veiklos istorinė paroda.

Kviečiame gausiai dalyvauti visuose renginiuose ir pasidžiaugti bei išgyventi lietuvybės ir krikščionybės reikšmę mūsų tautai ir mūsų asmeniškame gyvenime.

Lietuvos krikščionybės jubiliejaus minėjimo komitetas Bostone

MANO TĖVŲ ŽEMĖ

"Kai aš numirsiu, sudeginkit mane, nuvežk į Lietuvą ir palaidok prie Mamos". tokie buvo mano Tėvelio žodžiai, išreikšti ne vieną kartą. Tėvelis numirė prieš dvejus metus ir aš, po metų laiko, kai didžiausia širdgėla palengvėjo, pradėjau rūpintis formalumais. Reikėjo parašyt į Lietuvą, paduot prašymą per artimiausią giminę, laukti leidimo, po to vykti į Washingtoną, užantspauduoti urną ir, pagaliau, susiruošti kelionei.

Tokia buvo mano misija ir aš ją atlikau. Beskrendant iš Leningrado į Vilnių, lėktuve grojo lietuvišką dainelę ir aš jau pradėjau graudintis. Man prisiminė mano sapnas, kurį buvau susapnavus prieš keletą mėnesių, kuriamne aš skridau virš Lietuvos ir laikiau Tėvelį rankose, jau seną ir sergantį ir jam sakiau: "Žiūrėki, Tėveli, čia Lietuva!" Ir taip mano sapnas išsipildė, tik dabar laikiau Tėvelio urną rankose.

Pasitiko Dėdė su daug giminių ir perėmė iš manęs urną nuvežti į Kauną ir pasilaikyti pas save porai naktų, pagerbti mirusį brolį savo šeimoje.

Buvo iškilmingos mišios. Tėvelio urną padėjau ant juodai apdengto stalelio, kuris stovėjo ant juodo ir sidabrinio katafalko, ant kurio buvo išdėstytos puikios baltos lelijos, ir iš abiejų pusių stovėjo žvakės aukštose žvakidėse. Giesmės buvo man nepažįstamos, naujos, bet gražios, jausmingos — "Tam, kurio gyvenimo kelias jau pasibaigė..." Klūpojau prieš katafalką, klausiausi giesmių, puikaus solistės balso ir pradėjau jausti didelį širdies palengvėjimą nors žaizda ta plati vėl atsivėrė. Laidojau Tėvelį antrą kartą, bet šį kartą, taip kaip jis norėjo, jo tėvų žemėje.

Eisena per kapines man dar vis stovi akyse. Nešiau urną, po ja iškilminga lietuviška juosta, girdėjau kunigo maldą ir kartojamą atsakymą — "Amžiną atilsį duok mirusiems, Viešpatie!" Vaikučiai ėjo pirma, tokie gražūs, rimti, visi su gėlėms, artimieji susikaupę, senesnieji laikydami vienas kitą po ranka. Man kiekvienas žingsnis buvo reikšmingas ir ta mintis mane lydėjo — "Aš nešu palaidoti Tėvelį prie Mamos, jo mylimos Mamos, Lietuvoje".

Vos ištariau porą sakinių susirinkusiems, bet jėgų pritrūko išreikšti visiems savo begalinę padėką ir dėkingumną už tokį nuoširdumą ir meilę, parodytą man ir Tėveliui. Įleidom Tėvelio urną į žemę prie Mamos, įmečiau keletą baltų rožių ir truputį tos mielos Lietuvos žemės, Pasakiau tyliai: "Sudiev, Tėveli". Dėdė tarė: "Tegul jam būna lengva ši Lietuvos žemė".

Bet kas yra ta "Lietuvos žemė"? Kas tai yra "Tėvynė"? Man tai yra troškimas moralinio ryšio su praeitim, su kažkuo tai pajausto vaikystėj, nublukusio, bet ne visiškai pamiršto. Ar tai yra aktualu tam, kas gimė Lietuvoje, bet ne ten augo? Jos dabartiniai įpročiai yra ne tokie, apie kurius pasakojo Tėveliai. Jos kalba truputį skiriasi nuo mūsų lie-

(nukelta į 8 psl.)

Dr. Giedrė Kumpikaitė Petrašiūnų kapinėse Kaune prie Joanos Kumpikevičienės kapo.

WASHINGTON, D.C.

Kaip jau Darbininke buvo rašyta, šiemet pavergtų tautų savaitė buvo paminėta itin įspūdingai, J A V prezidentas Ronald Reagan ne tik pasirašė proklamaciją, bet pakviestas liepos 24 atvyko į šios savaitės minėjimą Ukrainiečių kultūros namų salėje Washington, D.C., kur pasakė 18 minučių trukusią kalbą, nukreiptą prieš komunistų agresiją pasaulyje.

Įvykis buvo perduotas per televiziją ir plačiai komentuojamas amerikiečių spaudoje. Dalyvavo keletas šimtų žmonių iš visų pavergtų tautų, jų tarpe apie 40 pabaltiečių, tarp kurių ir keletas lietuvių.

Po minėjimo Prezidentas su palydovais dviem malūnsparniais išskrido į Baltuosius Rūmus. Be kitų palydovų, čia buvo ir Baltųjų Rūmų ryšių tarnybos asistentė R. Bureikaitė, kuri dirbo su pavergtų tautų grupėmis, paruošdama jas šiam įvykiui.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga
Lithuanian World Youth Association

AUSTRALIJA LAUKIA ATVYKITE Į VI PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESĄ

GRUODŽIO 19d., 1987 — SAUSIO 10d., 1988

KAINA LĖKTUVU VIENAM AS MENIUI IŠ LOS ANGELES

TIKTAI: $1200 USD

DĖL KELIONIŲ INFORMACIJOS

L.A.I.T.C. KELIONIŲ CENTRAS TURI RIBOTĄ SKAIČIŲ VIETŲ SU PAPIGINTOM KAINOM

VARDAS
ADRESAS
TELEFONAS
PAGEIDAUJAME $250 — UŽSTATA GARANTUOTI ŽEMIAUSIAS KAINAS
RAŠYKITE ČEKIUS: "L.A.I.T.C." VARDU
21521 BLYTHE ST.
CANOGA PARK, CA. 91304 SKAMBINKITE "COLLECT" (213) 838-0571

PRAŠOM ATŽYMĖTI NORIME KELIAUTI
AUSTRALIJĄ: GRUODŽIO 17d. ○
GRUODŽIO 16d. ○
GRUODŽIO 15d. ○
Š. AMERIKĄ: SAUSIO 10d. ○
SAUSIO 8d. ○
SAUSIO 3d. ○

LOS ANGELES INTERNATIONAL TRAVEL CENTRE

IŠ VISUR

— **Kun. dr. Pranas Gaida,** "Tėviškės Žiburių" ilgametis redaktorius, liepos 3 popiežiaus Jono Pauliaus II buvo pakeltas į garbės prelatus. Prel. Pr. Gaida rugsėjo 27 Mississauga, Ont., Lietuvos kankinių bažnyčioje minės kunigystės 50 metų sukaktį. Kartu kun. Jonas Staškus, Lietuvos kankinių parapijos klebonas, minės kunigystės 25 metų sukaktį.

— **Kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC,** Šv. Kazimiero provincijos antroje kapitulos sesijoje, kuri buvo liepos 14 Chicagoje, perrinktas provincijolu ateinantiems šešeriems metams. Jo tarybos išrinkti viceprovincijolu arba pirmuoju tarėju kun. Stasys Saplys iš Kenoshos, Wisc., kun. Bonifacas Vaišnoras iš Plano, Ill., kun. Juozas Duoba iš Chicagos ir kun. Timotheus Roth iš Thompson, Conn.

— **Kun. Antanas Aleksandravičius,** sulaukęs 70 metų amžiaus, rugpjūčio 5 mirė Slavikuose, Vilkaviškio vyskupijoje. Tai jau devintas šiemet Lietuvoje ir antras Vilkaviškio vyskupijoje miręs kunigas. Visose šešiose Lietuvos vyskupijose jau yra apie 160 parapijų, kurios neturi savo kunigo.

— **Prof. dr. Kęstutis Skrupskelis,** Dainavoje vykusioje rugpjūčio 9 - 16 dienomis Lietuvių Fronto Bičiulių stovykloje, skaitė paskaitą "Maceina ir jo politinė teorija" a.a. Maceinos prisiminimo vakaronėje.

— **Dr. Vytautas Vardys,** Lietuvių Fronto Bičiulių stovykloje — studijų savaitėje, Dainavoje, rugpjūčio 9 - 16 skaitė paskaitą apie demokratijos žlugimą Lietuvoje.

— **Ateitininkų studijų dienos** Dainavos stovyklavietėje įvyks rugsėjo 4 - 7.

— **Kun. Vincas Valkavičius,** Norwood, Mass., Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas, recenzuos Antano Adomėno daktarato disertaciją apie naujuosius ateivius ir jų gyvenimą, ypač Chicagoje. Pakaita įvyks rugsėjo 13, sekmadienį, po lietuviškų mišių 10 val. ryto.

— **Philadelphijos, Pa.,** Lietuvių Bendruomenės apylinkė per savo iždininkę M. Sušinskienę ir vėl atsiuntė 35 dol. auką spaudai stiprinti. Pastoviems rėmėjams nuoširdus ačiū.

— **Washington, D.C.,** Lietuvos krikščionybės jubiliejaus komiteto pirmininkas Jonas Vaitkus, pagal komiteto nutarimą Darbininko spaudai paremti iš susidariusio likučio atsiuntė 50 dol. auką. Kartu gražiai padėkojo Darbininkui už talką laikraštyje, kad Washingtone buvo rengiamasi šiam minėjimui. Darbininkas komitetui nuoširdžiai dėkoja.

— **Kun. Justinas Steponaitis** išsikelia iš Athol, Mass. Nuo rugsėjo 1 jo adresas bus: St. Mark R. C. Church, 222 McVeagh Road, P. O. Box 551, Westbrook, CT 06498.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** R. W. Cusick, Sworyersville, Pa., kun. J. P. Long, Jacksonville, Fla., P. Bagdonas, Plymouth, Conn. Užsakė kitiems: A. Malinauskas, Woodhaven, N.Y., — E. Ramanauskienei, Woodhaven, N.Y. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko parenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

BALTIC TOURS

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1987 M KELIONĖS Į LIETUVĄ
15 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE

15 dienų — Lietuva, Rusija, Liuksemburgas
Kelionė 1103 — lapkričio 3 - 17 — $1,129
Vilniuje 10 dienų, Maskvoje 2, Liuksemburge 1

15 dienų — Lietuva ir Suomija
Kelionė 101 — spalio 1 - 15 — $1,679
Kelionė 128 — Naujų Metų sutikimas
Gruodžio 28 - sausio 10 — $1,499
Vilniuje 10 dienų, Helsinky 2

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:
BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080

STOKIME NARIAIS Į LIETUVIŲ FONDĄ
ir didinkime turimus įnašus, nes Lietuvių fondas remia lituanistinį švietimą, mokslą ir jaunimą.
Lietuvių Fondo adresas — 3001 W. 59th Street, Chicago Ill. 60629

PAGERBTAS JONAS STANKUS

Terence Janericco, sukūrė įvairiausių specialių valgių receptų, turi savo virimo mokyklą, kuri vadinasi "La Cuisine Cooking School". Jo sukurti valgių receptai skelbiami įvairioje spaudoje: *House and Garden, Better Homes and Gardens, Boston Magazine, The New York Times* ir vietinėje spaudoje. Jis dirbo *Cooking by Degrees* redakcijoj. Netrukus pasirodys ir kitos jo knygos.

Šis puikiai besiorientuojantis virimo mene asmuo — Terence Janericco įteikė savo parašytą knygą *The Book of Great Hors D'oeuvres* Jonui Stankui, "Lithuanian Kitchen" savininkui.

Jonas Stankus gamina skanius ir įvairius valgius, tortus, cepelinus, kugelį, lietuvišką picą, raguolius, pritaikydamas kiekvieno skoniui.

Lietuvių stalas, kuris buvo paruoštas Jono Stankaus ir Jono Stundžios, laimėjo pirmą vietą dviem atvejais iš 21 tautybių atstovų Tarptautinio Instituto baliuje. Amerikiečių spauda labai aukštai iškėlė lietuvių vardą.

Jonas Stankus taip pat davė kulinarijos pamokas ir susirinkusiems padarė didelį įspūdį. Štai keletas skyrių ir jų vadovai: "Sweet Seduction by Chocolate" — mokytoja Edie Mahoney, "Hors d'ouvres Workshop" — Terence Janericco, "Easter Egg Decoration" — dail. Gema Philips, "Creating Art with Bread Dough" ir Microwave Goes Gourmet" — Jonas Stankus.

Jonas Stankus planuoja ir šiais metais duoti lietuviškos virtuvės pamokas.

NAUJI LEIDINIAI ANGLŲ KALBA

Fire and Night — Five Baltic Plays, by A. Straumanis, 20 dol.

When the Soviets Come... A Factual Report by R. Raid, II part, 12 dol.

Faces of two Worlds, by A. Kezys (Distinguished Personalities), 12 dol.

Terence Janericco įteikia savo parašytą knygą "The Book of Great Hors D'oeuvres" Jonui Stankui, Lietuviškos virtuvės" savininkui.

LIETUVIŲ KALBA NAUJI LEIDINIAI

A. Paškus, **Krikščionis psichologinėje kultūroje.** $5.00.

Išėjęs negrįžti, M. Katiliškis gyvenime ir kūryboje, $15.00 V. Kelertienė.

J. Gliauda. **Ganytojas ir vilkai.** Istorinis romanas (kietais viršeliais) $11.00

Maironis. **Nuo Birūtės Kalno (poema) $6.00**

J. Rūtenis. Vaivos Juosta. Eilės ir dialogai. (kietais viršeliais) $6.00

P. Orintaitė. **Legendų liepsnos.** Poemos (kietais aplankais) $6.00

Persiuntimui pridedama $1.00. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207

LEIDINIAI ANGLŲ KALBA

A Radiance in the Gulag: the Catholic Witness of Nijolė Sadūnaitė $6.00

When the Soviets Came... by R. R. Raid $12.00

An Introduction to the History of Lithuania by A. Budreckis, $5.00.

Samogitia by Chas. T. Pichel. $8.00

The Baltic Nations by Br. Kaslas $12.00

Faces of Two Worlds by A. Kezys (Album), $12.00.

Postage add $1.00 for each book.

Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

PIRMĄ KARTĄ — PENKIOLIKA DIENŲ LIETUVOJE!!

Pirmą kartą mūsų keliautojai galės lankytis Lietuvoje 15 dienų. Tokią kelionę šiemet organizuoja **AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU.**

Rengiamė šią kelionę rudenį, spalio 1 dieną, kada pigesnės bilietų kainos, nekarštas, patogus oras, veikia visi Lietuvos teatrai, aktyvus Lietuviškas kultūrinis gyvenimas.

Nuo šių metų, Amerikos Lietuviai gali lankytis Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Palangoje, Panevėžyje. Keliaujantiems su šia grupe, taip pat bus galimybė aplankyti gimtas vietas.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU veža tautiečių grupes į Lietuvą jau daugiau kaip 25 metus, ir mus keliautojai gerai pažįsta kaip rimtus ir patikimus kelionių organizatorius. Tokią įdomią kelionę į Lietuvą jums siūlome ir šį kartą.

15 DIENŲ GRUPĖ Į LIETUVĄ IŠVYKSTA — SPALIO 1 IKI 19
MARŠRUTAS: Maskva 1 — Lietuva 15 — Maskva 1
Kaina bus vėliau pranešta. Vietos kelionei ribotos!

Dėl daugiau informacijos prašom kreiptis į:
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 S. Western Ave.
Chicago, IL 60643
Tel. (312) 238-9787

GYDYTOJAS-UROLOGAS
W. DVORKINAS
Inkstų, šlapitakių, pūslės ir prostato ligos, lytinių organų ligos, impotencija

ADRESAI:
10 East 21 Street, 2nd Floor
New York, N.Y., 10010
Tel. 212 254 - 9797

7000 Bay Pkway, Office C
Brooklyn, N.Y.
Tel. 212 254 - 9797

2333 Morris Ave.
Office 15 B
Union, N.J. 07083
Tel. 201 687 - 9797

Gydytojas kalba lietuviškai

Lithuanian Heritage — Jigsaw puzzle. Seniem ir jauniem įdomus žaidimas — iš spalvotų gabaliukų sudėstyti Lietuvą su jos didvyriais, jūrą, miškais, ežerais, upėmis ir laukais. Pridėtas istorinis katalogas anglų kalboje. Tinkama dovana visiem. Dėžutė siunčiama visur tik už 12 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

20 dol. — F. S. Bumila, Rayham, Mass.

Po 10 dol. — J. Vidūnas, Auburn, Mass., A. Melaika, Athol, Mass., A. Malinauskas, Woodhaven, N.Y., A. Kantakevičius, Richmond Hill, N.Y., A. Tomkus, Juno Beach, Fla., I. Stongvila, Coral Gables, Fla., L. Parzell, Ottoville, Ohio, V. Bigenis, Philadelphia, Pa., V. Bioševas, Jamesburg-Rosemoor, N.J.,, A. Gražulis, Clifton, N.J., E. Treimanis, Gulfport, Fla., P. Kaspariūnas, Largo, Fla., B. Sakalas, Stony Point, N.Y., S. Birutis, Waynem, N.J., A. Janks, Elkton, MD., M. Veliuona, Baltimore, Md., M. Shirko, Lexington, Mass., A. Zagurskis, So. Boston, Mass., F. Rajeckas, Waterford, Conn.

8 dol. — I. Kazlauskas, Great Neck, N.Y., J. Sližys, Jamaica, N.Y., G. Jasinskas, South Pasadena, Fla., V. Augustinas, St. Petersburg Beach, Fla., K. Krivickienė, Richmond Hill, N.Y., V. Morkūnas, Woodhaven, N.Y., J. Strazdas, Linden, N.J., B. Karaska, Delran, N.J., V. Stasiūnas, St. Petersburg, Fla., K. Norvila, Brooklyn, N.Y., Tr. Barz, Woodhaven, N.Y., J. Stempužis, Cleveland, Ohio, K. Bartys, Elizabeth, N.J., J. Chapulis, Brick Town, N.J., A. Arlickas, Maspeth, N.Y., E. Pavelites, Brooklyn, N.Y., B. Girnius, Allen Park, MI, L. Davidonis, Athol, Mass., A. Juškys, Bricktown, N.J., R. Lukas, Interlaken, N.J., E. Jankauskienė, Woodhaven, N.Y., E. Kezienė, Woodhaven, N.Y., A. Paliulis, Saugus, Mass., A. Urbonas, St. Petersburg Beach, Fla., J. Pačėsa, Brooklyn, N.Y., A. Šamušis, Richmond Hill, N.Y., A. Semaška, New Britain, Conn., L. Nelson, Waterford, Conn., P. Kalibat, Freeport, N.Y., M. Slavinskas, New Hyde Pk., N.Y., R. Kulunis, Cambridge, Mass., J. Tamašauskas, Worcestesr, Mass., P. Bagdžiūnas, Hillcrest, N.Y., V. Kazlauskas, Flushing, N.Y., J. Masilionis, Dayton, Ohio, J. Andrejauskas, Cleveland,, Ohio, V. Bražėnas, Bonita Springs, Fla., O. Steponis, Great Neck, N.Y., J. Berlickas, Woodhaven, N.Y., A. Spakauskas, Philadelphia, Pa., A. Kavaliūnas, Beverly Shores, Ind., J. Sabaliauskas, Blairstown, N.J., J. Iskauskas, Clifton, N.J., B. Papšys, Los Angeles, Calif., L. Reivydas, Los Angeles, Calif., A. Šliogeris, Marlborough, Conn., J. Gudaitytė, Forest Hills, N.Y.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Lietuvos krikšto 600 metų sukakties medalis, kurį sukūrė skulptorius Vytautas Kašuba. 3 colių bronzinis — 30 dol., 3 colių pasidabruotas — 35 dol., 3 colių paauksuotas — 40 dol., pusantro colio bronzinis — 15 dol., pusantro colio gryno sidabro — 50 dol. Persiuntimui pridedama 2 dol. Gaunama Darbininko administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviam, naudojantiem tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

FEDERALINĖ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

Centras: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (718) 441-6799

Skyriai: Chicagoje, Cicero, St. Petersburge, Detroite, Waterburyje

Aktyvas: 62 milijonai dolerių.

KASOJE mainomi čekiai, priimami Social Security indėliai, išduodami Money Orders ir nemokamai duodamas čekių rašymo patarnavimas.

KASA moka didesnius mokesčius už reguliarias sutaupas ir certifikatus, negu kiti bankai.

KASA palankiom sąlygom duoda paskolas, tvarko palikimus ar vaikų fondus ir atlieka kitus bankinius patarnavimus.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS APDRAUSTA IKI $100.000

KASOS įstaiga Richmond Hill veikia šešias dienas savaitėje: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 7:30 v.v., antradieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9 iki 5 v.v., šeštadieniais nuo 9 iki 2 val. popiet.

Apie paskolų ir certifikatų palūkanų pasikeitimus prašoma teirautis KASOJE darbo valandomis. Per telefoną arba paštu Jums bus suteiktos veliausios informacijos.

A. A.
JURGIUI ŠLIŽIUI

staigiai ir netikėtai iškeliavus amžinybėn, jo žmoną, Vitaliją, sūnų inž. Raimundą, brolį Antaną, švogerį Apolinarą Vebelūną ir jų šeimas nuoširdžiai ir giliai užjaučiame.

A. L. T. S-gos New Yorko pirmojo skyriaus valdyba ir nariai

A. A.
JURGIUI ŠLIŽIUI

staiga ir netikėtai mirus, jo žmoną Vitaliją, sūnų Raimundą ir visus artimuosius, jų giliaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Marina ir Zigmas Raulinaičiai

A. A.
JURGIUI ŠLIŽIUI

mirus, jo žmonai, mūsų mielai narei, Vitalijai, sūnui Raimundui ir artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Lietuvių Moterų Federacijos New Yorko Klubas

A. A.
JURGIUI ŠLIŽIUI

mirus, žmonai, sūnui ir broliui nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvių Atletų Klubas

A. A.
Jurgiui ŠLIŽIUI

mirus, žmoną, sūnų ir brolį nuoširdžiai užjaučiame.

Kultūros Židinio
Administracija

A. A.
JURGIUI ŠLIŽIUI

staiga mirus, jo žmoną Vitaliją ir sūnų Raimondą bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi.

Pranė ir Juozas Jurkuvėnai

A. A.

JURGIUI ŠLIŽIUI

staiga mirus, jo žmonai Vitalijai, sūnui Raimundui ir visiems šeimos artimiesiems giliausią užuojautą reiškia

Rita ir Kostas Klybai

Staigiai Viešpačiui pašaukus, tyliai paleidęs iš delno keleivio lazdą, išėjo

A. A.
JURGIS ŠLIŽYS.

Kad visoje lietuviškoje kultūrinėje ir tautinėje veikloje jo pėdos neišdildomai įspaustos, kad jo nuoširdus paslaugumas paskiriems asmenims neužmirštamas, žino visa mūsų bendruomenė ir junta skaudų netekimą. Bet kaip ištarti paguodos ir užuojautos sakinį jo artimiesiems, jo daugelio darbų ir gyvenimo dalyvei žmonai Vitalijai ir sūnui Raimundui? Deja, šiam visuotiniam praradimui žmogaus kalboje nėra deramų žodžių. Tegalima tiktai suprasti ir atjausti.

Nelė Mazalaitė-Gabienė

BOSTONO ŽINIOS

Neuždelskime žinių

Mūsų visuomenei svarbu žinoti, kas ir kaip vyksta lietuvių visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime. Tokias žinias mielai perduoda vietos lietuvių radijo programa Laisvės Varpas, kuris tomis žiniomis dalinasi su lietuvių spauda. Bet būtina, kad tos žinios nebūtų uždelsiamos, kad jos pasiektų radijo programą ir spaudą galimai greičiau. Kai žinios uždelsiamos net kelis mėnesius, kaip dažnai atsitinka, tai jos jau nėra žinios. Todėl jų nenori skelbti nei radijo programa, nei spauda.

Nei Laisvės Varpas, nei mūsų spauda neturi apmokamų reporterių, kurie rinktų lietuviškojo gyvenimo žinias, kaip tai daro amerikiečių radijo, spaudos ir televizijos gerai apmokami reporteriai. Mums tenka žinių rinkimo darbą atremti į savanorius, neapmokamus talkininkus, kuriais kviečiami visi. Kas turite visuomeninio ar kultūrinio pobūdžio žinių, kuo skubiausiai praneškite jas Laisvės Varpui, 173 Arthur St., Brockton, M,A. 02402, telef. (617) 586-7209 arba tiesiog mūsų laikraščio redakcijai. Radijo programai skirtos žinios gali būti perduotos net pačios programos metu telefonu 587 - 9898.

Cape Cod Lietuvių gegužinė

Jucėnų sodyboje Centerville, Mass., liepos 18 įvyko metinis Cape Cod gyventojų ir svečių pasilinksminimas — gegužinė. Dalyvavo apie 350 žmonių.

Reginos Petrutienės kūrinių parodos jaunieji lankytojai iš k. I-oje eilėje: Vilija Aukštikalnytė (Boston), Andrius Adomavičius (Boston), Dailė Aukštikalnytė (Boston), Rima Mongirdaitė-Richardson (Westford); II-oje eilėje: Nida ir Audra Lapšytės (Detroit), Kristina Rastonytė—Patch (Cape Cod) ir Danielis Rastonis (Cape Cod). Nuotr. R. Bričkaus

Gegužinėje buvo dvi parodos — Petrutienės ir Treinienės, buvo puikūs valgiai, veikė didelė loterija, kurioje buvo 100 fantų. visi gražiai pasilinksmino ir padainavo.

RENGINIAI

Rugsėjo 12 d. Tautos šventės minėjims Bostono Lietuvių salėje.

Rugsėjo 13 d. Tautos šventės minėjimas Brocktone, rengiamas LB vietos apylinkės ir Martyno Jankaus šaulių kuopos.

Rugsėjo 20 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje Laisvės Varpo rudens koncertas, kuriame programą atliks Los Angeles vyrų kvartetas.

Rugsėjo 27 d. 3 val. popiet sol. Lilijos Šukytės koncertas, rengiamas Lietuvos krikšto sukakties minėjimo komiteto Bostone.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

A. A.
JULIJAI BANKOVICS

staiga mirus, jos seserį Malviną Klivečkienę, LDK Birutės Draugijos pirmininkę, su šeima nuoširdžiai užjaučia

LDK Birutės Draugijos
New Yorko skyriaus valdyba ir narės

A. A.
JULIJAI BANKOVICS

staiga iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame jos seserį Malviną Klivečkienę su šeima ir kitus artimuosius ir kartu liūdime.

Marina ir Zigmas Raulinaičiai

A. A.
IZIDORIUI SRAGAUSKIUI

Vokietijoje mirus, brolį Kazimierą ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Tautos Fondas

A. A.
BRONIUI STRIMAIČIUI,

mūsų lietuviškos New Haveno visuomenės veikliam nariui, mirus, reiškiame gilią užuojautą mieloms Teresei Strimaitienei ir Genutei Strimaitytei Marioni, netekusioms brangaus gyvenimo draugo ir tėvelio.

Rimas, Gintaras, Vaiva ir Elona
Vaišniai

A. A.
ANTANUI RAMANAUSKUI

mirus, jo žmonai Izabelei, sūnui ir dukrai su šeimomis reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Kęstutis, Nijolė ir Laura
Šetikai

"Amber Holidays"

MEMBER AMERICAN SOCIETY OF TRAVEL AGENTS ASTA

1987 M. EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE GRUPĖSE:

Rugsėjo 16 - 25 — Maskva 1, Vilnius 5, Maskva 2 — $1429.00

Spalio 6 - 23 — Maskva 2, Vilnius 9, Leningradas 4, Helsinki 1 — $1725.00

Gruodžio 26 - Sausio 10 — Maskva 2, Vilnius 5, Riga 4, Leningradas 3 — $1514.00

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite: 1 - 800 — 722 - 1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados skambinkite 1 - 617 - 268 - 8764.

TRANS—ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 WEST BROADWAY, P.O. BOX 116
SOUTH BOSTON, MA 02127

Prices are based on double occupancy and are subject to changes.

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways
Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigus padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj ištraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai įpelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
9 AM to 3 30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500
NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Gallivan Blvd
8 30 AM to 5 30 PM
Mon Tues Wed & Fri
Thurs - 8 30 AM to 7 30 PM
Saturday 8 30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"
ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Redakcija.....(718) 827-1352
Administr.....(718) 827-1351

Spaustuvė.....(718) 827-1350
Vienuolynas...(718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.).....(718) 827-9645
Salės adm. ....(718) 235-8386

Juodojo kaspino dienos demonstracijos įvyko rugpjūčio 23, sekmadienį, 2 val. popiet Rockefellerio centre. Dalyvavo apie 200 žmonių. Jų pagrindinis organizatorius buvo Gytis Barzdukas. Demonstracijas paminėjo New Yorko radijo stotys. Platesnis aprašymas bus kitame Darbininko numeryje.

Darbininko redakcijoje sulaukta malonių sveikinimų su visų vadovų parašais iš 1987 m. Lietuvių Skautų Sąjungos Atlanto Rajono stovyklos, vykusios Resolute Scout Reservation, Bolton, Mass. Stovyklautojai į New Yorką grįžo rugpjūčio 23, sekmadienį, apie 4 val. popiet.

Prel. Ladas Tulaba, P.A., rugpjūčio 17 atvyko iš Romos pasisvečiuoti Amerikoje. Sustojo Apreiškimo parapijos klebonijoje. Lankėsi Darbininko redakcijoje ir pietavo pranciškonų vienuolyne. Jį palydėjo kun. Jonas Pakalniškis.

Maironio lituanistinė mokykla praneša, kad mokslo metai prasideda ne rugsėjo 5, kaip buvo skelbta, nes tai yra Darbo dienos savaitgalis, bet rugsėjo 12 įprastinėje vietoje, 111 St., ir 85 Rd. kampas, Richmond Hill, įėjimas iš 111 St. Mokyklos vadovybė labai prašo savo vaikus leisti į mokyklą,. Mokyklai labai trūksta mokytojų. Labai prašomi į mokyklos darbą įsijungti jaunieji, tą mokyklą baigę. Bus jaunimui didelė galimybė padirbti lietuviškoje mokykloje, drauge ir patys daugiau išmoks lietuvių kalbos ir pamokys kitus.

Prel. Algimantas Bartkus, Romos Šv. Kazimiero kolegijos rektorius, buvo atvykęs į Ameriką, dalyvavo Lietuvos vyčių seime, Kansas City, taip pat Pennsylvanijos lietuvių dienoje, svečiavosi pas savo seserį bei svainį Nijolę ir Petrą Baltrulionius. Rugpjūčio 23 jis išskrido atgal į Romą.

Lietuvių fondo New Yorke atstovė Lilė Milukienė rugpjūčio 19 Kultūros Židinyje buvo sušaukusi posėdį, kuriame buvo aptarti Fondo 25 metų sukakties minėjimo reikalai. Nutarta suruošti koncertą, pasikviečiant žymiąją operos solistę Liliją Šukytę. Koncertas įvyks š.m. spalio 3 dieną Kultūros Židiny. Rengimo komitetą sudaro Irena ir Vytautas Alksniniai, Ramutė Česnavičienė, Rima Gudaitienė, dr. Juozas Kazickas, Vytautas Maželis, Ona Osmolskienė, Danutė ir Algirdas Šilbajoriai. Komiteto pirmininkė — Lilė Milukienė. Sukaktuvinio koncerto proga nutarta spausdinti programos leidinį, į kurį bus renkami sveikinimai fondo veiklos sukaktuvėm paminėti.

Išnuomojamas keturių kambarių butas su balkonu, trečiame aukšte, Woodhavene, N.Y. Pageidaujami du žmonės, be vaikų. Dėl kainos susitarsime. Skambinti: 718 441 - 2492.

NAUJAUSI LEIDINIAI

K. Girniaus, *Partizanų kovos Lietuvoje*. Kaina 12 dol.

A. Rubšio, *Islamas — religija, kultūra, valstybė*. 5 dol.

A. Balašaitienės, Skeveldros. Romanas. Įrišta į kietus viršelius. 10 dol.

Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Persiuntimui pridedamas 1 dol.

Dr. Marija ir Aleksandras Žemaičiai, lankydamiesi Kultūros Židinyje Apreiškimo parapijos gegužinės proga, paaukojo pranciškonų vienuolynui ir Darbininkui (atnaujindami prenumeratą penkeriems metams) 250 dol. Nuoširdus ačiū.

Už Danutę Mikulskytę- Hatzithoedorous, kuri sunkiai serga, prašant jai sveikatos, mišios bus aukojamos rugpjūčio 30, šį sekmadienį, 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Mišios bus koncelebracinės. Vienos bus aukojamos Danutės intencija. Užprašė N. Y. ateitininkai.

Premijų šventė bus spalio 31 Kultūros Židinyje. Pirmoje dalyje bus įteiktos premijos Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos, antroje dalyje dainuoja solistė Gina Čapkauskienė. Lietuvių Rašytojų Draugijos pavedimu šventę rengia LB New Yorko apygardos valdyba.

Tautos šventė, kuri Lietuvoje buvo švenčiama rugsėjo 8, čia bus paminėta rugsėjo 13. Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus pamaldos 11 val., o po jų minėjimo akademija tos pačios parapijos salėje.

Lietuvos vyčių 110 kuopa vėl organizuoja ilgo savaitgalio ekskursiją į Vermonto kalnus. Keturiom dienom apsistojama Stratton Mountain Inn viešbuty, 4000 pėdų aukščio kalnuose. Išvykstama spalio 30, penktadienį, 8 val. ryto ir grįžtama lapkričio 2, pirmadienį, 7 val. vak. Keliaujant puikiais autobusais, bus progų pasigrožėti gamtovaizdžiais ir apsipirkti įvairiose krautuvėse, įskaitant seniausių sūrių dirbtuvę Amerikoje. Į kainą įskaitoma 10 pilnų valgių ir kas vakarą pasilinksminimai, grojant Joe Thomas orkestrui. Kelionė asmeniui: 255 dol. miegant dviem kambary, 245 — miegant trims kambaryje, 333 dol. — miegant vienam. Rezervacijas priima: Jonas Adomėnas 718 497 - 5212, Elena Matulionytė 718 - 326 - 3398, Helen Radish 201 589 - 6326. Autobusai išvyks nuo Švč. Trejybės bažnyčios, Newark, N.J., V. Atsimainymo bažnyčios, Maspeth, N.Y., Mary Shalins šermeninės, Woodhaven, N.Y.

Aleksandra Miklaitė ir James Dannis rugpjūčio 18 susilaukė dukros, kuriai davė Larisa Elaine vardus. Aleksandros tėvas Kęstutis K. Miklas ir jo žmona Onutė džiaugiasi savo puikia anūkėle.

Lietuvių Fondo 25 metų sukakties koncertas rengiamas spalio 3. Dainuoja solistė Lilija Šukytė.

Laisvės Žiburio radijas savo programoje rugpjūčio 23 perdavė platų pasikalbėjimą su Jolita Gudaityte, kuri lankė lituanistikos kursus Vilniuje. Pradžioje buvo plati informacija apie Juodojo kaspino dieną, būsimas demonstracijas New Yorke Vilniuje, Rygoje, Taline.

Juodojo kaspino demonstracijos New Yorke Rockefellerio aikštėje. iš k. Dalia Nemickaitė, Monika Vygantaitė, už grotų latvė Anna Tremainis, kuri simbolizavo Pabaltijo tautų pavergimą. Toliau Gytis Barzdukas, pagrindinis šių demonstracijų organizatorius, Gintė Damušytė. Nuotr. V. Maželio

MANO TĖVŲ ŽEMĖ

(atkelta iš 5 psl.)

tuvių išeivijoje, palikusių Lietuvą prieš keturiasdešimt metų. Mūsų lietuviškumas sustojo ir gyvena praeitim, neprogresuoja. Žmogus, nežiūrint kaip norėtų, negali sugrąžinti savo jaunystės, savo lietuviškos praeities. Tad, kodėl tas jausmas dėl Lietuvos?

Kai pirmą kartą nuvykau į Lietuvą, keliavau traukiniu, ir kai pamačiau per rytinį rūką, per tamsius medžius lietuviškus parašus, aš staiga pajutau, kad Lietuva yra reali, kad ji egzistuoja. Jos žmonės yra mano žmonės dvasiškai ir jos žemė yra mano Gimtinė. Turi būti labai šaltos širdies materialistas, kuris, pamatęs Lietuvos grožį, jos kalnus, miškus, grynus ežerus, švarius miestus, nejaustų tos nostalgijos dėl kažko tai prarasto, pamiršto. Tie, kurie mato tik nedateklius, trūkumą šio ar to, menkesnius patogumus, yra praradę tą jausmą, kuris Lietuvą jungia, kuris riša lietuvį prie lietuvio.

"Mes esame gryni amerikiečiai", pareiškė man pusbrolis, čia gyvenantis, kuris net pakeitė savo vardą. Kaip gaila, kad dėl kelių dolerių žmogus gali parduoti širdį. Lietuva buvo ir išliks, o mes išeivijoje esame pasmerkti išnykimui, Po truputį asimiliacija sunaikins tautiškumą, jau dabar kai kurie gėdinasi savo Gimtinės, savo Tėvų, nekalba lietuviškai. Man Lietuva yra brangi ir graži, tokia, kokią prisimena mano Tėvai, ir ta, kurią aš dabar pažinau.

Tai yra mano "Tėvų žemė", kuri išliks , nors ir keisis. Jos dainos, jos miškai, pilni žemuogių ir grybų ir aukštų gražių pušų, bus visuomet išlaikyti, nes jos žmonės ją myli. Visi turėtų ją pažinti, jos sielą įkvėpti nors ir trumpam. Gal ir pas juos atsibustų tas jausmas Lietuvai, ta gryna esmė, kuri ten tebegyvena. Tėvynę pamatyti ir ją palikti yra sunku, bet jos visai nematyti yra dar tragiškiau.

Mano Tėvelis buvo teisus ir jo širdis jam gerai nurodė, kad jis grįžtų į Lietuvą. Ten jis yra mylimas, jo kapas yra prižiūrėtas savųjų ir vėliau bus neužmirštas ir gerbiamas jaunųjų, kurie jo nepažinojo, bet kuriems jis yra mielas dėdė — lakūnas, kuris grįžo į savo Tėvynę.

Giedrė Kumpikaitė

Paieškoma Vlado Sterlo-Orlicko, gyvenusio Brooklyne,. duktė Zenutė. Paieškoma prašom atsiliepti tel. 718 389 - 3415, arba rašyti: L. Jankauskaitė, 183 Withers Str., Brooklyn, N.Y. 11211.

Ozone Park, N.Y. Dirbanti moteris ieško nedirbančios moteries, kad saugiau galėtų palikti namus. Galima naudotis kambariu, virtuve ir kitais patogumais. Skambinti vakarais po 6:30 val. tel. 718 845 - 9019.

Įvairius dokumentus verčia į rusų kalbą Regina Savickaitė-Bork, 84 - 20 96 Street, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. 718 805 - 3612.

Gina Simonaitytė dirba Greiner Maltz Industrial Real Estate įstaigoje. Ten pardavinėja arba išnuomoja industrijai pritaikytas patalpas, fabrikus, sandėlius. Skambinti 718 706 - 4460.

Hiring Today! Top Pay! Work at Home. No experience needed. Write Cottage Industries, 1407 ½ Jenkins, Norman, Oklahoma 73069.

ELIZABETH, N.J.

Metinis festivalis-piknikas, kartu rengiamas Šv. Vardo ir Altoriaus draugijų Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijoje įvyks rugpjūčio 30, sekmadienį, nuo 2 val. popiet parapijos kieme, 216 Ripley Place, Elizabeth, N.J. Įėjimas 1 dol. bus tiekiami amerikietiški ir lietuviški valgiai. Veiks atgaivos baras, smulki prekyba, gros muzika.

Lietuvos vyčių 110 kuopa spalio 8, ketvirtadienį, organizuoja išvyką į Atlantic City. Išvykstama nuo V. Atsimainymo bažnyčios ir Marytės Shalins šermeninės 8 val. ryto. Grįžtama 8 val. vak. Rezervacijas priima Helen Matulionis 326 - 3398, Marytė Shalins 296 - 2244. Už 5 dol. bus patiekti pietūs ir programa.

E. Eitas iš East Warehamn, Mass., atsiuntė prenumeratos mokestį už trejus metus į priekį ir pridėjo auką spaudos palaikymui. Padėka už paramą Darbininkui ir praėjusiais metais.

Laima Šileikytė-Hood, New York, N.Y., atsiuntė dviejų metų prenumeratos mokestį ir pridėjo 40 dol. auką spaudai paremti. Padėka spaudos rėmėjai.

A. a. Jurgiui Šližiui atminti Kultūros Židiniui po 20 dol. aukojo: Algirdas ir Danutė Šilbajoriai, Zigmas ir Aušra Dičpinigaičiai, Edvardas Leleiva ir Česlovas Janušas. Kultūros Židinio administracija už aukas dėkoja.

Remkime Tautos Fondą ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių šešiomis kalbomis leidimą. Jie pasiekia visą laisvąjį pasaulį informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Iždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių. Aukas, siųsti adresu: Tautos Fondas, Lithuanian National Foundation, Inc., P. O. Box 21073, Woodhaven, N.Y. 11421.

Išvyka į Atlantic City

Lietuvių Atletų klubo bingo sekcija rugsėjo 26, šeštadienį, organizuoja kelionę į Atlantic City ir kviečia visus bingo darbuotojus, jų šeimos narius ar pažįstamus įsijungti į šią išvyką.

Kelionė autobusu kiekvienam bingo darbuotojui kainuos 10 dol., o svečiui — 15 dol. Kadangi autobusą reikia užsakyti iš anksto, mokestį už kelionę reikia surinkti kuo greičiau. Planuoją šioje išvykoje dalyvauti prašomi atsiųsti arba asmeniškai paduoti pinigus L.A.K. bingo sekcijos atstovui Vytautui Kulpai ne vėliau kaip iki rugsėjo 11 d.

Čekius prašoma rašyti "Lithuanian Athletic Club" vardu ir siųsti adresu: Mr. V. Kulpa, 84 - 01 101st St., Richmond Hill, N.Y. 11418.

Anksčiau užsimokėjusiems vietos bus garantuotos. Todėl prašoma nesivėluoti, nes vėliau užsiregistravus gali nelikti vietos autobuse.

Išvažiuojama 8 val. ryto, šeštadienį. Grįžtama apie 9 val. vakaro.

Nuvykus į Atlantic City, casino atstovai kiekvienam grąžins po 10 dol. kuponu, kuris išmainomas į pinigus lošimų kasoje.

L.A.K. Bingo sekcijos komitetas

LIETUVIŲ FONDO 25 METŲ JUBILIEJINIS KONCERTAS NEW YORKE

Šiemet Lietuvių Fondas švenčia sidabrinį veiklos jubiliejų. Per tą laiką aukomis, palikimais bei investavimais sutelkta netoli 4 milijonų dolerių. Iš šio kapitalo nuošimčių iki šiol lietuvių kultūrinė veikla buvo paremta 2 milijonų dolerių su viršum suma. Šios lėšos yra pagrindinis lietuvių tautinės gyvybės išlaikymo ramstis. Kylant sumai, kyla nuošimčiai ir kyla Fondo pajėgumas išlaikyti lietuviškos veiklos institucijas. Švenčiant 25-kių metų sukaktį, tikimasi, kad Lietuvių Fondo kapitalas pakils arba perviršys 4 milijonus. Tas bus įmanoma tiktai bendrų pastangų ir aukų dėka.

Jubiliejaus proga New Yorko Kultūros Židiny **š.m. spalio 3 dieną** rengiamas iškilmingas minėjimas-koncertas, kurio programą atlikti yra pakviesta **iškilioji operos solistė Lilija Šukytė.** Numatoma išleisti programos leidinį, į kurį kviečiama atsiųsti sveikinimus. Pilno puslapio sveikinimo auka kainuos 100 dolerių, pusė puslapio — 50 dol., ketvirtis puslapio — 25 dol. Visi lietuviai ir lietuvių draugai profesionalai, verslininkai, visuomenininkai, organizacijos ar pavieniai aukotojai nuoširdžiai kviečiami dalyvauti koncerto ruošimo talkoje, atsiunčiant savo sveikinimus ir linkėjimus programos leidiniui. Garbės aukotojai, atsiuntę 500 dol. ar daugiau, galės pagal pageidavimą leidiny patalpinti savo, arba savo šeimos nuotraukas.

Reikalas yra skubus, todėl prašome atsiųsti savo sveikinimus kaip galima greičiau ir ne vėliau kaip iki rugsėjo 18. Čekius rašyti Lithuanian Foundation, Inc., vardu ir siųsti šiuo adresu: Mrs. Lilė Milukas, 111 Grohmans Lane, Plainview, N.Y. 11803. Po 4 val. p.p. galima skambinti 516 681 - 6172. Sveikinimų tekstus ir aukas taip pat priima A. Šilbajoris, 85-00 107 St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonuoti po 6 val. vakare 718 846 - 7636.

Kiekvieną auką galima nurašyti nuo pajamų dėl mokesčių sumažinimo, nes Lietuvių Fondas yra atleistas nuo mokesčių kaipo labdaringa organizacija.

Laukiame Jūsų visų dėmesio ir aukos šiam svarbiam reikalui. Koncerto pelnas bus skiriamas Lietuvių Fondui, su tikslu pasiekti 4 milijonų iždą. Tikimės, kad to pelno bus daug ir mes galėsime didžiuotis, reikšmingai prisidėję prie lietuvybės išlaikymo pastangų.

Lietuvių Fondo koncerto rengimo komitetas

JURGIO ŠLIŽIO LAIDOTUVĖS

Jurgio Šližio laidotuvės buvo vienos iš didžiausių. Kaip minėjome, širdies ataka jis mirė rugpjūčio 17, pirmadienį. Pašarvotas jau buvo rugpjūčio 18. Jau tada M. Shalins koplyčia buvo pilna žmonių. Atsisveikinimo vakare jų buvo dar daugiau.

Prie karsto atnešė ramovėnų ir šaulių vėliavas, stovėjo garbės sargybos. Rožančių sukalbėjo kun. Jonas Pakalniškis. Trumpam atsisveikinimui vadovavo ramovėnų pirmininkas Alfonsas Samušis. Jis tik suminėjo tas organizacijas, kuriose velionis reiškėsi: būtent, ramovėnai, šauliai, Liet. Bendruomenė.

Šeimos pageidavimu nebuvo jokių atsisveikinimo kalbų. Pradžioje sugiedojo Marija, Marija, pabaigoje Lietuvos himną.

Rugpjūčio 20 išvežtas į Apreiškimo parapijos bažnyčią. Ir čia bažnyčioje buvo daug žmonių. Mišias aukojo keturi kunigai: klebonas kun. Jonas Pakalniškis, kun. Danielius Staniškis, kun. Antanas Račkauskas ir kun. Kazimieras Pugevičius. Pamokslą pasakė kun. J. Pakalniškis.

Daugybė mašinų palydėjo į Cypress Hills kapines. Polaidotuviniai pietūs įvyko Kultūros Židinyje. Pietuose dalyvavo apie 60 - 70 žmonių.

Velionis Jurgis buvo vienas iš populiariausių žmonių, visiems

Jurgis Šližys. Nuotr. L. Tamošaičio

padėjęs, patarnavęs, todėl ir susirinko tiek daug žmonių atiduoti jam paskutinės pagarbos, išreikšti užuojautos artimiesiems. O tie artimieji yra jo žmona Vitalija, sūnus Raimundas, chemijos inžinierius, baigęs mokslus magistro laipsniu, dabar tarnauja federalinės valdžios įstaigose ir prižiūri, kad nebūtų teršiama aplinka. Taip pat liko velionio brolis Antanas ir jo žmonos Vitalijos brolis Apolinaras Vebeliūnas su šeima.

Gerojo Jurgio, Jurgelio Kultūros Židinys ir visa lietuviškoji aplinka visada pasiges!